

ଅନ୍ଧ ଅନ୍ଧୁକରଣ କରି
ବିପୁଳ
କରାସାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

ଶିବଦାୟ ଘୋଷ

ପ୍ରକାଶକଙ୍କ କଥା

ମହାନ୍ ନଭେମ୍ବର ବିପୁଲର ୫୧ତମ ବାର୍ଷିକୀ ଉପଳକ୍ଷେ ୧୯୭୮ ମସିହା ୧୫ ନଭେମ୍ବର ଦିନ କୋଳକାତା ମୁସଲିମ୍ ଇନ୍ଡିଆନ୍ ହଲରେ ଏକ ସଭାରେ ଏ ଯୁଗର ଅନ୍ୟତମ ଅଗ୍ରଣୀ ମାର୍କ୍ଜବାଦୀ ଦାର୍ଶନିକ ସର୍ବହରାର ମହାନ୍ ନେତା କମ୍ପ୍ରେତ୍ ଶିବଦାସ ଘୋଷ ଦେଇଥୁବା ଭାଷଣରେ ସଂଶୋଧନବାଦକୁ କେନ୍ଦ୍ର କରି ସମାଜତାନ୍ତ୍ରିକ ଶିବିରରେ ଦେଖା ଦେଇଥୁବା ବହୁ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଥିବା ବିଭାଗିକୁ ଦୂର କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଏକ ବିଗଦର୍ଶନ ଦେଇଥୁଲେ ।

ସେହି ବକ୍ତ୍ଵ୍ୟ ଆଜି ବି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କମ୍ଯୁନିଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ ତଥା ଆମ ଦେଶର ବିପୁଲୀ ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସଠିକ୍ ପଥରେ ପରିଚାଳିତ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତି ମୁହଁର୍ଭରେ ଆମକୁ ସଜାଗ କରି ତୋଲୁଛି । ତେଣୁ ଏହାର ଓଡ଼ିଆ ଅନୁବାଦ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଜରୁରୀ ଆବଶ୍ୟକତା ଅନୁଭବ କରି ଆମେ ଏହାକୁ ପ୍ରକାଶ କରୁଛୁ ।

ପ୍ରଥମେ ୨୦୦୧ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୧୦ ତାରିଖରେ ଏହା ଆମ ଦଳ ଘୋଷାଳିଷ୍ଟ ଯୁନିଟ ସେଷ୍ଟର ଅଫ୍ ଇଣ୍ଟିଆ(କମ୍ଯୁନିଷ୍ଟ)ର ବଙ୍ଗଲା ମୁଖ୍ୟପତ୍ର ଗଣଦାବୀରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ଏହା ପୁସ୍ତିକା ଆକାରରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଛି ।

ବର୍ତ୍ତମାନ ଏସ.ୟୁ.ସି.ଆଇ(କମ୍ଯୁନିଷ୍ଟ), ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କମିଟି ପକ୍ଷରୁ ଏହାର ଓଡ଼ିଆ ସଂସ୍କରଣ ଆମେ ପ୍ରକାଶ କରୁଛୁ । ଆଶା କରୁଛୁ କମ୍ଯୁନିଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଥିବା ବହୁ ବିଭାଗି ଓ ଭୂଲ ବୁଝାମଣାକୁ ଦୂର କରିବାରେ ତଥା ବିପୁଲୀ କମ୍ଯୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ଅଭ୍ୟନ୍ତରରେ ଥିବା ବହୁ ଦୋଷ ଦୁର୍ବଳତାରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାର ସଂଗ୍ରାମରେ ଏହା ସହାୟକ ହେବ ।

ଅନୁବାଦ ଓ ମୁଦ୍ରଣ ଜନିତ ତୃତୀ ପାଇଁ ଆମେ ସମ୍ମର୍ତ୍ତ ରୂପେ ଦାୟୀ ।

ଏସ.ୟୁ.ସି.ଆଇ(କମ୍ଯୁନିଷ୍ଟ)

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ କମିଟି

ତା ୧୫.୦୪.୨୦୧୨

୨୧, ଗଙ୍ଗୋଡ଼ୀନଗର, ଶିଶୁପାଳଗାନ୍ଧି

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ଧୂର୍ଜ୍ଜଟୀ ଦାସ

ପ୍ରକାଶକ

ଅନ୍ତ ଅନୁକରଣ କରି ବିପ୍ଳବ କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ

କମ୍ପ୍ଲେଟ ସଭାପତି ଓ ଉପଚିହ୍ନ କମ୍ପ୍ଲେଟସ,

ଏତେବେଳୟାଏଁ ଆପଣମାନେ ନଭେମର ବିପ୍ଳବର ତାପୂର୍ଯ୍ୟ ଓ ଶିକ୍ଷାର ବିଭିନ୍ନ
ଦିଗ ସମ୍ପର୍କରେ ନେତାମାନଙ୍କର ଆଲୋଚନା ଶୁଣିଲେ ।

ନଭେମର ବିପ୍ଳବର ଶିକ୍ଷା ବହୁ ଦିଗରୁ ବିସ୍ତୃତ, ସେଥିରୁ ଆମର ଅନେକ ଶିକ୍ଷା
ଗ୍ରହଣ କରିବାର ରହିଛି । ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ନେତାମାନେ କିଛି କିଛି ଦିଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଆଲୋଚନା
କରିଛନ୍ତି । ଆହୁରି ବହୁ ବିଷୟ ରହିଛି ଏବଂ ତାହାରି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ସାମ୍ପ୍ରତିକ କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ
ଆଦୋଳନର ଅବସ୍ଥାକୁ ବିଶେଷକରି ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ମାତ୍ର ମୋ
ଦେହ ଭଲ ନାହିଁ । ମୁଁ ଏତେ ବିସ୍ତୃତ ଆଲୋଚନାକୁ ଯିବିନାହିଁ । ଅଛି କେତେକ କଥା
ଏବଂ ଅଛି କେତୋଟି ଦିଗ ଯାହା ଆମ ପାଇଁ ଅତି ଆବଶ୍ୟକ, ଆମର ଆଶ୍ୱ ପ୍ରୟୋଜନ,
ଆଜି ସେତିକି ହିଁ ଆପଣମାନଙ୍କ ସାମ୍ବାରେ ଆଲୋଚନା କରିବି ।

ନଭେମର ବିପ୍ଳବର ବିଭିନ୍ନ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଶୁରୁତ୍ତପୂର୍ବ ଶିକ୍ଷା ଯାହା ଏହି
ମୁହଁର୍ଭରେ ହିଁ ଆମ ଦେଶର ସମସ୍ତ ବିପ୍ଳବୀ କର୍ମୀମାନଙ୍କର, ଜନସାଧାରଣ ଓ କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ
ମାନଙ୍କର ଆଉଥରେ ସ୍ଵରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, ତାହାହେଲା କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆଦୋଳନ
ଭିତରେ ନକଳ କରିବାର ଏକ ପ୍ରବଣତା ଦେଖାଦେଇଥାଏ । ଯେଉଁମାନେ କରନ୍ତି,
ସେମାନେ ଯଦି ଏକଥା ଭାବନ୍ତି ଯେ ନକଳ କରିବେ ନାହିଁ, ତଥାପି ଅଥରିଟିକୁ ଅବିକଳ
ନକଳକରି ସେମାନଙ୍କ କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଗପି ଚାଲିବାର ବଦଭ୍ୟାସ, ଆରମ୍ଭରୁ ହିଁ ଦୀଘଦିନ
ଯାବଡ଼ କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆଦୋଳନ ମଧ୍ୟରେ ବାରମ୍ବାର ପ୍ରବଳଭାବେ ଦେଖା ଦେଇଛି । ଆଉ
ବାରମ୍ବାର ଯଥାର୍ଥ ମାର୍କ୍ବାଦୀ-ଲେନିନ୍ବାଦୀ ନେତୃତ୍ବକୁ ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲାତେଇ କରିବାକୁ

ପଡ଼ିଛି । ଏକଦା ଲେନିନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଲକ୍ଷିବାକୁ ପଡ଼ିଥିଲା । ରଷ ବିପ୍ଳବ ବେଳେ ଏହିଭଳି ଏକ ଝୁଙ୍କ ପ୍ରବଳଭାବେ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ବୁନ୍ଦିଜୀବୀମାନେ ମାର୍ଶ ଏବଂ ଏଙ୍ଗୋଲସ୍କ୍ରି ବହିଗୁଡ଼ିକୁ ପୋଥୁଗତଭାବେ ମୁଖସ୍ତ କରି ଅବିକଳ ନକଳ କରି ରଷିଆରେ ବିପ୍ଳବ କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ, ଅର୍ଥାତ୍ ବିପ୍ଳବ manufacture (କାରଖାନାରେ ତିଆରି) କରିବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ । ଏମାନଙ୍କ ଉଦେଶ୍ୟରେ ଲେନିନ କହିଥିଲେ, ବିପ୍ଳବ ଏକ ଘଟଣା ପ୍ରବାହ, ଆଦୋଳନ ମଧ୍ୟଦେଇ ତାହା ଗଢ଼ିଦେଇ, କାରଖାନାରେ ମାଲ ତିଆରି କଲାଉଳି ଆମେ ଖୁଆଳ ଖୁସିରେ ବିପ୍ଳବ ସୃଷ୍ଟି କରିପାରୁନା ।

ପ୍ରତ୍ୟେକ ଦେଶର ବିପ୍ଳବର ନିଜସ୍ତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଛି

ଯେଉଁମାନେ ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵର ଉଦ୍ଗାତା ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ଯେଉଁମାନେ ଏହାକୁ ବିକଶିତ କରିଛନ୍ତି, ବିଭିନ୍ନ ଆଦୋଳନ ଦ୍ୱାରା ଏହାକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି, ତତ୍ତ୍ଵକୁ ଉନ୍ନତତର କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ନିଜର ସମସ୍ତ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଯେଉଁସବୁ ନୂତନ ତତ୍ତ୍ଵ ସୃଷ୍ଟିକରିଛନ୍ତି, ସେହି ତତ୍ତ୍ଵଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ଆଯର କରିବା ଅତ୍ୟନ୍ତ ଜରୁଗା । କିନ୍ତୁ ଏକଥା ମନେ ରଖିବା ପ୍ରଯୋଜନ ଯେ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିପ୍ଳବର କେତେଗୁଡ଼ିଏ ନିଜସ୍ତ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଛି, ତଣ୍ଣ ରହିଛି । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵ ହିଁ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବିଶେଷ ବିପ୍ଳବର ତତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ତାହା ତଦାନୀନ୍ତନ ସାଧାରଣ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅଭିଜ୍ଞତାର ବିଶ୍ଲେଷଣ ଓ ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାହାର ବିଶେଷାକୃତ ପ୍ରଯୋଗ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ଗତି ଉଠିଛି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏକଥା ମଧ୍ୟ ବୁଝିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯେ, ଯେହେତୁ ପରିସ୍ଥିତି ପରିବର୍ତ୍ତନଶୀଳ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ପରିସ୍ଥିତି ଅବିକଳ ସମାନ ନୁହେଁ, ସେହି କାରଣରୁ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ବିପ୍ଳବର ଜଟିଳ ପ୍ରକ୍ରିୟାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଅବିକଳ ଏକା ନୁହେଁ ଏବଂ ହୋଇ ବି ପାରେନା । ବିଷୟଟିକୁ ଏଭଳିଭାବେ ନ ବୁଝିଲେ ତାହା ହେବ ଦୃଦ୍ୟମୂଳକ ବସ୍ତୁବାଦ ବିରୋଧୀ । ତେଣୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କର ମାର୍ଶ, ଏଙ୍ଗୋଲସ୍ ବା ତାଙ୍କ ପ୍ରରର ଯେକୌଣସି ଅଥରିଟିର ଶିକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ quote (ଉଦ୍ଭୃତ) କରିବାର କ୍ଷମତା ରହିଛି, ସେମାନଙ୍କୁ ଚେତାବନୀ ଦେଇ ଲେନିନ କହିଥିଲେ, “ଆମେ ମନେକରୁ ମାର୍ଶଙ୍କର କୌଣସି ତତ୍ତ୍ଵ ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ବା ଅଳଙ୍କାରୀୟ ନୁହେଁ । ଆମେ ଏହି ବିଷୟରେ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ, ମାର୍ଶ କେବଳ ମାର୍ଶବାଦୀ ବିଜ୍ଞାନର ଭିତ୍ତି ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁ ବିଜ୍ଞାନକୁ ସମାଜତତ୍ତ୍ଵମାନଙ୍କୁ ନିତାନ୍ତ ପକ୍ଷେ ସମସ୍ତ ଦିଗରୁ ବିକଶିତ କରିବାକୁ ହେବ, ଯଦି ସେମାନେ ସମୟର ଗତି ପଥରେ ପଛେଇ ଯିବାକୁ ନ ଚାହାନ୍ତି । ଆମେ ମନେକରୁ ମାର୍ଶଙ୍କ ତତ୍ତ୍ଵକୁ ରଷିଆର ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁଯାୟୀ ବିକଶିତ କରିବା ରଷିଆର ସମାଜତତ୍ତ୍ଵମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଅତ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଯୋଜନ । କାରଣ ଏହି

ତେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା ଓ ନୀତିକୁ ହିଁ ତୋଳି ଧରିଛି ଯାହା ବ୍ରିଟେନର ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତି ଅନୁୟାୟୀ ଯେଉଁଭଳି ପ୍ରୟୁକ୍ତ୍ୟ ହେବ ପ୍ରାନ୍ତରେ ତାହା ପ୍ରୟୁକ୍ତ୍ୟ ହେବନାହିଁ, ପୁଣି ଜର୍ମାନୀରେ ଯେଉଁଭଳିଭାବେ ହେବ, ରଷିଆରେ ସେଉଁଭଳି ହେବନାହିଁ ।”

ଲେନିନ் ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି, ମାର୍କ୍ସ, ଏଙ୍ଗୋଲ୍ସ ବା ବିଭିନ୍ନ ବିପ୍ଳବୀମାନେ ଯେଉଁ ତେ, ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ରଖୁଥାଇଛନ୍ତି ତାହା ଆମ ସମ୍ବୂଧରେ ରହିଛି । ଅର୍ଥାତ୍, ମାର୍କ୍ସବାଦର ଶିକ୍ଷା ଆମ ସାମ୍ବାରେ ରହିଛି, ତାର ବିଶେଷଣ ରହିଛି, ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ମାର୍କ୍ସବାଦୀ ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିବା ତେ ଏବଂ ଶିକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଆମ ସାମ୍ବାରେ ରହିଛି । ମାତ୍ର ସେହି ତେ ଓ ଶିକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ ବାସ୍ତବରେ ରଷିଆର ବିପ୍ଳବ ଗତି ତୋଳିବାରେ ଉପୟୁକ୍ତ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇବାକୁ ହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଏଭଳିଭାବେ ବିଶେଷାକୃତ କରିବାକୁ ହେବ, ବିକଶିତ କରିବାକୁ ହେବ, ଉନ୍ନତ କରିବାକୁ ହେବ ଯଦ୍ବାରା ରଷିଆର ବିପ୍ଳବର ପ୍ରକ୍ରିୟାଟିକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରାଯାଇପାରିବ । ସେ ଆହୁରି ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି, ଦୟମୂଳକ ବସ୍ତୁବାଦର ସାଧାରଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଅନୁୟାୟୀ ଯେକୌଣସି ଦୂରଟି ଘଣଣା (phenomenon) ଏକା ନୁହେଁ । ଫଳରେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ବିପ୍ଳବଗୁଡ଼ିକ ଯାହାକି ଜାତୀୟ ପରିଧି ମଧ୍ୟରେ ସଂଗଠିତ ହେଉଛି, ସେଗୁଡ଼ିକ ଅବିକଳ ସମାନ ନୁହେଁ । ଯଦିଓ ସେଗୁଡ଼ିକ ଭିତରେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସାଧାରଣ ସାଦୃଶ୍ୟ ବା କେତେଗୁଡ଼ିଏ ସାଧାରଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ରହିଛି, ତଥାପି ବିଶେଷ ଦେଶର ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତି ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ମଧ୍ୟ ରହିଛି, ପ୍ରତିଟି ଦେଶର ନିଜସ୍ଵ ବିଶେଷ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ରହିଛି । କୌଣସି ଦେଶର ନିଜର ଏହି ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ ଠିକ୍ ଭାବେ ବ୍ରାହ୍ମି, ସେହି ସମୟରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ଜାତୀୟ ପରିସ୍ଥିତି ସଠିକଭାବେ ଅନୁଧାବନ କରି, ଯଦି ସେହି, ତଭୁଗୁଡ଼ିକୁ ଆମେ ସେହି ବିଶେଷ ଦେଶରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରୁ ତେବେ ବାସ୍ତବରେ ଦେଖାଯିବ, ସେଗୁଡ଼ିକ ବିକଶିତ ହେଉଛି । ଉନ୍ନତ ହେଉଛି ଓ ସମ୍ବନ୍ଧଶାଳୀ ହେଉଛି । ଅର୍ଥାତ୍ ସେଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ ମାର୍କ୍ସ ଯାହା କହିଛନ୍ତି ବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିପ୍ଳବୀମାନେ ଯାହା କହିଛନ୍ତି, ଅବିକଳ ରୂପରେ ତାହା ଆଉ ନାହିଁ । ଏହିଭଳିଭାବେ ହିଁ ସମସ୍ତ ବିପ୍ଳବ ତଭୁର ବିକାଶ ଓ ସମୃଦ୍ଧି ଘଟିଥାଏ ।

ମାର୍କ୍ସବାଦର ସାଧାରଣ ସତ୍ୟଗୁଡ଼ିକୁ

ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ବିଶେଷାକୃତ କରିବାକୁ ହେବ

ଲେନିନ୍ ଏହି ଶିକ୍ଷାଟିକୁ ସର୍ବପ୍ରଥମେ ଆମ ସମ୍ବୂଧରେ ତୋଳି ଧରିଲେ ଯେ, ବିପ୍ଳବୀ ତେ ବ୍ୟତିରକେ ବିପ୍ଳବ ହୋଇ ପାରେନା । ଆଉ ସେହି ବିପ୍ଳବ ତେ ହେଉଛି ଗୋଟିଏ ଦେଶର ବିପ୍ଳବର ବାସ୍ତବ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାର ତେ । ତାହା ମୁଖ୍ୟ

କରି ବହି ଲେଖୁବା ପାଇଁ ନୁହେଁ, ବାହାଦୁରୀ ଜାହିର କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ ବା ନକଳ କରିବା ପାଇଁ ନୁହେଁ । ତେଣୁ ମାର୍ଜବାଦର ଯେଉଁ ବିଜ୍ଞାନ ମାର୍ଜ, ଏଙ୍ଗେଲସ ଦେଇ ଯାଇଛନ୍ତି ବା ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଲେନିନ ମାର୍ଜବାଦର ଉତ୍ତାରରେ ଯାହା ସଂଯୋଜନ କରିଛନ୍ତି, ସମୃଦ୍ଧ କରିଯାଇଛନ୍ତି, ସେହି ଲେନିନାୟ ଶିକ୍ଷା ବା ପରବର୍ତ୍ତୀକାଳରେ ଚାନର ବିପ୍ଳବରେ ମାଓ ସେ ତୁଁ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି - ଆଜି ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ବିପ୍ଳବୀମାନେ ଯେଉଁମାନେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ବିପ୍ଳବ କରିପାରିନାହାନ୍ତି, ସେମାନେ ଯଦି ନିଜ ନିଜ ଦେଶରେ ବିପ୍ଳବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି, ତାହେଲେ ମାର୍ଜ-ଏଙ୍ଗେଲସ-ଲେନିନ-ସ୍କାଲିନୀ-ମାଓ ସେତୁଂଙ୍କ ସେହି ଶିକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ ମଧ୍ୟ ସେମାନଙ୍କୁ ସେହି ସମାନଭାବେ ବିକଶିତ, ଉନ୍ନତ ଓ ବିଶେଷୀକୃତ କରିବାକୁ ହେବ ଯାହା ଫଳରେ ଏହି ଶିକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକ ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ନିଜ ଦେଶର ବିପ୍ଳବୀ ଲକ୍ଷ୍ୟର ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇ ପାରିବ ।

ନକଳ କରି, ଅବିକଳ ସେହି କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ଗପି ଚାଲିଲେ କୌଣସି ଦେଶରେ ବିପ୍ଳବ ହେବ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ରକ୍ଷିଆର ବିପ୍ଳବରେ ମଧ୍ୟ ଗୋଟିଏ ଗୋଷ୍ଠୀ ଭିତରେ ଏହି ଅଭ୍ୟାସଟି ଥୁଲା । ଲେନିନ ତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ତାତ୍ର ଆୟାତକରି ମାର୍ଜବାଦକୁ ବିଶେଷୀକୃତ କରିଛନ୍ତି, ବିକଶିତ କରିଛନ୍ତି, ତଦାନୀନ୍ତନ ବିଶ୍ୱ ପରିସ୍ଥିତିର ଉପଯୁକ୍ତ କରି ତାକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରିଛନ୍ତି, ଉନ୍ନତ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ରକ୍ଷିଆର ବିପ୍ଳବରେ ତାହା ପ୍ରଯୋଗ କରିଛନ୍ତି । ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମୟରେ ଝାଲିନ ଠିକ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟି କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ମାଓ-ସେତୁଂଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଠିକ ତାହା ହିଁ କରିବାକୁ ହୋଇଛି । ଏମାନେ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେମାନଙ୍କର ସମାମଣିକ ପରିସ୍ଥିତିର ବିପ୍ଳବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରିବା ଭଲି ଏହି ସମସ୍ତ ତତ୍ତ୍ଵକୁ ଯେତେ ବିକଶିତ ଓ ଭିଶେଷୀକୃତ କରିପାରିଛନ୍ତି, ସେତିକି ସେମାନେ ସେହି କାମରେ ସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ଆଉ ଯେଉଁ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କ ଭଲି ନେତାମାନେ ମଧ୍ୟ ବିଶେଷୀକୃତ ଓ ବିକଶିତ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇ ନାହାନ୍ତି, ସେବବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେମାନଙ୍କର ସୀମାବଦ୍ଧତା ଫୁଟି ଉଠିଛି ।

ଆମ ଦେଶର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନାମଧାରୀ ପାର୍ଟି ଦୁଇତିର ଇତିହାସ- ବାରମ୍ବାର ଅନ୍ତର୍ବିଦ୍ୟାକରଣ କରିବାର ଇତିହାସ

ପ୍ରାକ୍-ବିପ୍ଳବ ରକ୍ଷିଆରେ ଅନ୍ତର୍ବିଦ୍ୟାକରଣର ଯେଉଁ ଝୁଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲେନିନ ଲାତେଜ କରିଥିଲେ, ଆମ ଦେଶର ଦୁଇତି କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନାମଧାରୀ ପାର୍ଟି ଅର୍ଥାତ୍ ସିପିଆଇ ଓ ସିପିଆଇ(ଏମ) ଜନ୍ମ ପରତାରୁ ହିଁ ସେହି ସମାନ ଚୋଗ ଭୋଗୁଛନ୍ତି । ଆଜି ମଧ୍ୟ ସେହି ଚୋଗ ଦୂର ହୋଇନାହିଁ । ପ୍ରକୃତରେ ଚୋଗର ଚିକିତ୍ସା ନହେଲେ, ଯେତେବେଳେ

ଗଡ଼ିଚାଲେ, ସେତେ ରୋଗ ପୂରା ମଞ୍ଜା ଉଚିତରକୁ ଚାଲିଯାଏ, ତାହା ନର୍ତ୍ତ (nerve)କୁ ଆକ୍ରମଣ କରେ । ସେତେବେଳେ ସେହି ରୋଗ ଦୂର କରିବା ଦୃଷ୍ଟାଧ ହୋଇପଡ଼େ, ହୁଏତ ଦୂର ବି କରାଯାଇ ପାରେନା । ରୋଗ ଯେତେବେଳେ ଧରାପଡ଼ିଗଲା, ତତ୍କଷଣାତ୍ ଚିକିତ୍ସା ହେଲେ ପ୍ରାଥମିକ ଚିକିତ୍ସାଦ୍ୱାରା ହିଁ ରୋଗରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାର ସମ୍ଭାବନା ଥାଏ । ମାତ୍ର ଚିକିତ୍ସାର ଅବହେଲା କରି, ରୋଗକୁ ବେଶ ଆଦରୟନୁରେ ଖୁଆଇ ପିଆଇ ଯଦି ପଚେଇ ଦିଆଯାଏ ତାହେଲେ ରୋଗ ପୂରା ହାତ ଉଚିତରକୁ ଯାଇ ମଞ୍ଜାରେ ପ୍ରବେଶ କରେ, ସେତେବେଳେ ରୋଗମୁକ୍ତ ହୁଏନାହିଁ ।

ଏହି ଯେଉଁ ଦୁଇଟି କମ୍ପୁନିଷ୍ଟ ନାମଧାରୀ ପାର୍ଟ୍ ଆମ ଦେଶରେ ଦେଖୁଛନ୍ତି, ଏମାନେ ମୂଳରୁ ଗୋଟିଏ ପରେ ଦୁଇଟିରେ ବିଭିନ୍ନ ହୋଇଛନ୍ତି । ପୁଣି ଏବେ ତିନୋଟି ହେବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । ଏହି ଡ୍ରାଇଙ୍ଟ ଯଦି ସ୍ଥିତିଲାଭ କରେ, ତାହାହେଲେ ଚତୁର୍ଥ ହେଲା ବୋଲି ଜାଣ । ଏହି ପ୍ରକିମ୍ୟାର ଅନ୍ତ ନାହିଁ । କାରଣ ରୋଗ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ହୋଇଥିଲା ତାକୁ ଚିହ୍ନଟ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା ହୋଇ ନାହିଁ । କେହି କେହି ଯଦି ଧରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି, ଶିଖିବାର ମନ ନେଇ ଏମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସମାଲୋଚନା ଶୁଣି ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ନିଜକୁ ସୁଧାରିବାର ଚେଷ୍ଟା କରିନାହାନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍, ଦୃଦ୍ୟମୂଳକ ବସ୍ତୁବାଦୀମାନଙ୍କ ଭଳି, ମାର୍କ୍ବାଦୀମାନଙ୍କ ଭଳି ସେମାନେ ଆଚରଣ କରିନାହାନ୍ତି । ଅପରର ସମାଲୋଚନା ମଧ୍ୟରେ ସତ୍ୟ ଅଛି କି ନାହିଁ, ତାହା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କି ନୁହେଁ, ବିରୁଦ୍ଧ ସମାଲୋଚନା ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଯଥାର୍ଥରେ ସେଥିରୁ କିଛି ଶିଖିବାର ଅଛି କି ନାହିଁ, ଅଥବା ପୂରାଟା ହିଁ ଗାଳିଗୁଲିଜ କି ନୁହେଁ, ଇଚ୍ଛାକୁତଭାବେ କାଳିମାଳିପୁ କରିବା ପାଇଁ କୁହାଯାଉଛି କି ନାହିଁ, ତାହା ପ୍ରଥମେ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ଠେର୍ମ୍ୟର ସହିତ ଶିଖିବାର ମନନେଇ ତାହା ଦେଖିବା ପରେ ଯଦି ଜଣାଗଲା କାଳିମାଳିପୁ କରିବା ପାଇଁ ତାହା ଇଚ୍ଛାକୁତଭାବେ କୁହାଯାଉଛି, ତାହା ହେଲେ ତାହା ବର୍ଜନ କରିବାକୁ ହେବ । ମାତ୍ର ଶିଖିବାର ମନ ଯଦି ନିଆୟାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ।

ଏହି ପାର୍ଟ୍ ଦୁଇଟିର ବିରୁଦ୍ଧ ପକ୍ଷର ସମାଲୋଚନାରୁ ଶିଖିବାର କୌଣସି ମନ ନାହିଁ । ଏମାନେ ମୂଳରୁ ଏଭଳି ଏକ ମାନସିକତା ଦଳର କର୍ମମାନଙ୍କ ଉଚିତରେ ଗଢ଼ି ତୋଳିଛନ୍ତି ଯେ, ସେମାନେ ଅନ୍ୟ ଦଳର ପତ୍ରିକା ପତ୍ରିବାର ପ୍ରୟୋଜନବୋଧ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅନ୍ୟ ଦଳର ମତାମତ ଜାଣିବାର କୌଣସି ପ୍ରୟୋଜନୀୟତା ଏମାନଙ୍କର ନାହିଁ । ଯେମିତି ଏମାନେ ଯାହା କହୁଛନ୍ତି, ଯାହା ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରୁଛନ୍ତି, ତାହା ହିଁ ବେଦବାକ୍ୟ ।

ଫଳ କ'ଣ ହୋଇଛି ? ଯେତେବେଳେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନରେ, ତାର ଭୁଲଭ୍ରାନ୍ତି ଯାହା ଥାଉନା କାହିଁକି, ବିଭେଦ ନଥିଲା, ସେତେବେଳେ ଦେଖାଯାଇଛି, ଆନ୍ଦ୍ରଜୀତିକ ସାମ୍ୟବାଦୀ ନେତୃତ୍ବ ସମ୍ପର୍କରେ ଯାନ୍ତିକ ଧାରଣାବଶତଃ ଏମାନେ ଷାଲିନ୍ ଯାହା କହିଛନ୍ତି ବା ରଷିଆର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଯାହା କହିଛି, ତାକୁ ଅବିକଳ ଅନୁକରଣ କରିଛନ୍ତି ସେହି କଥାଗୁଡ଼ିକର ପୁନରବୃତ୍ତ କରିଛନ୍ତି ବା ତାହାର ନକଳ କରିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ କଥା, ସେମାନଙ୍କ ବିଶ୍ଵେଷଣ, ସେମାନଙ୍କ ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଶିକ୍ଷାନେବା ଗୋଟିଏ କଥା, ଆଉ ସେମାନେ ଆମ ଦେଶର ବିପ୍ଳବର ତତ୍ତ୍ଵ କହି ଦେବେ, ଏ ଭଲି ଧାରଣା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଳଗା ।

ସମ୍ପ୍ରତି ଏମାନଙ୍କ ଘରର ଖବର କିଛି କିଛି ବାହାରୁଛି । ଏଭଲି କାଣ୍ଡ ବି କୁଆଡ଼େ ଘରିଛିଯେ, ଷାଲିନଙ୍କୁ ଯାଇ ଏମାନେ କାଳେ ଅନୁରୋଧ କରିଥିଲେ, ଆପଣ ଆମର ଥେସିସ ତିଆରି କରିଦିଅନ୍ତୁ ! ଭାବଟି ଅନେକାଂଶରେ ଏହିଭଲି ଯେ, ଆମର ଖୁବ ଝଞ୍ଚ ହୁଏ, ଆମେ ଯାହାକରୁ ସେଥିରେ ଗଣ୍ଠଗୋଳ ହୁଏ, ନିଜ ମଧ୍ୟରେ ଝଗଡାର ମିମାଂସା ହୁଏନା, ତେଣୁ ଆପଣ ଯେତେବେଳେ ଉପସ୍ଥିତ ଅଛନ୍ତି, ଆପଣଙ୍କର ତ ଭୁଲ ହୋଇପାରେନା, ସୁତରାଂ ଆପଣ ଆମ ଦେଶର ବିପ୍ଳବର ତତ୍ତ୍ଵ ତାର ରଣନୀତି ତିଆରି କରି ଦିଅନ୍ତୁ । ଆମେ ଦେଶକୁ ଫେରିଯାଇ ସୁନାପିଲା ଭଲି ବିପ୍ଳବ କରିବୁ । ଷାଲିନଙ୍କର କାଣ୍ଡଜ୍ଞାନ ତ ଆଉ ଏମାନଙ୍କ ଭଲି ନଥିଲା । ଷାଲିନ କହିଥିଲେ, ବାବୁରେ, ବିପ୍ଳବ ଯେତେବେଳେ ତୁମେମାନେ କରିବ, ଏହି କାମଟି ମଧ୍ୟ ତୁମେ କର, ମୁଁ କରି ପାରିବି ନାହିଁ । ମୋ ସହିତ ତୁମେମାନେ ପରାମର୍ଶ କରିପାର, ମତର ବିନିମୟ କରିପାର । ମାତ୍ର ତୁମ୍ଭମାନଙ୍କର ବିପ୍ଳବର ତତ୍ତ୍ଵ ତିଆରି, କରିଦେବା ଭଲି କ୍ଷମତା ମୋର ନାହିଁ, ଏହି କର୍ମଟି ମୋ ଦ୍ୱାରା ହେବ ନାହିଁ । ତୁମମାନଙ୍କୁ ଆନ୍ୟ ଲୋକ ଖୋଜିବାକୁ ହେବ । ଆମ ଦେଶର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନାମଧାରୀ ପାର୍ଟି ମୂଳରୁ ହିଁ ଏହିଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟକରି ଆସିଛି, ଆଜି ମଧ୍ୟ ଏମାନଙ୍କର ସେହି ଅଭ୍ୟାସ ଦୂର ହୋଇ ନାହିଁ ।

ପ୍ରିଯାର ଭାଙ୍ଗି ପ୍ରିଯାରେମ୍ବା ଗଠନ ପଛରେ

କୌଣସି ମୂଳ ତତ୍ତ୍ଵଗତ ବିରୋଧ ନଥିଲା ।

ଦୃଢ଼ୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରଠାରୁ ଆନ୍ଦ୍ରଜୀତିକ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଗୋଟିଏ ନୃତନ କଥା ଆସିଛି - ନନ୍ଦା ଗଣତାନ୍ତିକ ବିପ୍ଳବ ବା ଜନଗଣତାନ୍ତିକ ବିପ୍ଳବ । ଏହି ଜନଗଣତାନ୍ତିକ ବିପ୍ଳବ ବା ନନ୍ଦା ଗଣତାନ୍ତିକ ବିପ୍ଳବର ତତ୍ତ୍ଵ କାହିଁକି ଆସିଲା, କେଉଁଠୁଳୁ ଆସିଲା, କେଉଁ କେଉଁ ଦେଶରେ ତାହା ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ବା କିଭିତ୍ତିଭାବରେ ତାହା ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ,

ଏତେ କଥା ଦେଖୁବା ଅଥବା ବୁଝିବା ଏମାନଙ୍କର ଦରକାର ନାହିଁ । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆୟୋଳନରେ ଯେତେବେଳେ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବା ନୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବର ତଡ଼କୁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ବିପ୍ଳବର ଏକ ଲାଇନ୍ ହିସାବରେ ଜୋର ଦେଇ ରଖାହେଲା, ସେତେବେଳେ ଭାରତବର୍ଷରେ ମଧ୍ୟ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଅବିକଳଭାବେ ତାହା ନକଳକରି “ଆମର ବିପ୍ଳବ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ” ବୋଲି କହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ । ତାପରେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନେତୃତ୍ବ ଯେତେବେଳେ ଦୁଇ ଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ ହୋଇ ଗଲା ସେତେବେଳେ ଆମ ଦେଶରେ ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ସିପିଆଇ ଏବଂ ସିପିଆଇ(ଏମ) - ଏହି ଦୁଇଟି ନାଁରେ ଅଳଗା ହେଲେ । ସିପିଆଇରୁ ବାହାରି ଆସି ସିପିଆଇ(ଏମ) ଯେତେବେଳେ ଅଳଗା ଦଳ ଗଢ଼ିଦେଲିଲା ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ସିପିଆଇକୁ କହିଲେ ‘ସଂଶୋଧନବାଦୀ’ ଆଉ ସିପିଆଇ, ସିପିଆଇ(ଏମ)କୁ କହିଲା ‘ଅତି ବାମ’ ମାତ୍ର ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ଦଳର ମୂଳ ରାଜନୀତିଗତ ସ୍ଥୋଗାନକୁ ସ୍ଵର୍ଗ କଲା ନାହିଁ । ଉଭୟ ଦଳର ହିଁ ସ୍ଥୋଗାନ୍ ରହିଲା ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଜଣେ ଅପରକୁ ସଂଶୋଧନବାଦୀ, ପୁଣି ଅନ୍ୟଜଣେ ତାକୁ ଡକ୍ଟିନେୟାର ବା ଉଗ୍ରବାମପତ୍ରୀ କହିଲେ ମଧ୍ୟ ମୂଳ ନୀତି ଉଭୟଙ୍କର ସମାନ ରହିଲା । ଦକ୍ଷିଣପତ୍ରୀ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ମଧ୍ୟ ନୀତି ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ, ପୁଣି ଯେଉଁମାନେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି (ମାର୍କ୍ସବାଦୀ) ନାଁ ନେଲେ ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ନୀତି ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ । ଦକ୍ଷିଣପତ୍ରୀ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ସେମାନଙ୍କ ବିପ୍ଳବକୁ ଜାତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବର ଆଖ୍ୟା ଦେଲେମଧ୍ୟ ତାହା ପ୍ରକୃତରେ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବର ହିଁ ନାମାଚର । ସେ ଆଲୋଚନା ଭିତରକୁ ମୁଁ ପରେ ଯିବି ।

ତାହାହେଲେ ଦେଖାଯାଉଛି ସଂଶୋଧନବାଦର ଯେଉଁ କଥା ଏମାନେ ଏକେ ଅପରକୁ କହୁଛନ୍ତି, ତା ସହିତ ଦଳର ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବର ନୀତିର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନଙ୍କ ଦଳର ମୂଳ ରାଜନୀତି ସହିତ ସଂଶୋଧନବାଦର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ମୋର ପ୍ରଶ୍ନ, ସିପିଆଇ(ଏମ) ଯଦି ସିପିଆଇକୁ ଯଥାର୍ଥରେ ସଂଶୋଧନବାଦୀ ବୋଲି ଗଣ୍ୟକରି ବର୍ଜନ କରିଥାଏ, ତେବେ ତାହା ନିଶ୍ଚିତଭାବେ ପୁରୁଷା ଦଳର ଜଣେ ବା ଦୁଇଜଣ ନେତାଙ୍କର ସଂଶୋଧନବାଦୀ ଆଚରଣ ଦେଖୁ କରିନାହାନ୍ତି । ଦଳର ମୂଳ ରାଜନୀତି, ସ୍ଥୋଗାନ୍, କର୍ମସୂଚୀ ଓ ନେତୃତ୍ବର ଚରିତ୍ରକୁ ପରାକ୍ରା କରିବାର ଭିତରେ ହିଁ ଦଳକୁ ବର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି । ବାସ୍ତବରେ ଆମେ ଗୋଟିଏ ଦଳକୁ କେତେବେଳେ ସଂଶୋଧନବାଦୀ କହୁ ? ଯେତେବେଳେ ଦଳର ମୂଳ ରାଜନୀତି ଓ ନୀତି ସଂଶୋଧନବାଦୀ ହୁଏ ସେତେବେଳେ ସେହି ଦଳକୁ ସଂଶୋଧନବାଦୀ ଦଳ ବୋଲି କୁହାଯାଏ । ଏମାନେ

କିନ୍ତୁ ତାହା କହୁନାହାନ୍ତି । ସିପିଆଇର ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥୋଗାନ ଯେ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ, ସିପିଆଇ(ଏମ) ତାକୁ ସଂଶୋଧନବାଦୀ କହିଲେ ବି ସେମାନଙ୍କର ରାଜନୈତିକ ସ୍ଥୋଗାନ ମଧ୍ୟ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ । ତେଣୁ କହୁଥିଲି, ସିପିଆଇ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଶୋଧନବାଦର ଯେଉଁ କଥା ସିପିଆଇ(ଏମ) କହୁଛି ତା'ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ଦଳର ରାଜନୀତିର କୌଣସି ସମ୍ପର୍କ ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ସଂଶୋଧନବାଦ ଏକ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିଷୟ । ଦଳରେ କାହାରି ସହିତ କାହାର ଆଚାର - ବ୍ୟବହାର, କାହାର କାହାକୁ ପସନ୍ଦ ନହେବାର ବିଷୟ ।

ଆଉ ଏକ ବିଷୟ ହୋଇପାରେ । ଗୋଟିଏ ଦଳର ତତ୍ତ୍ଵ ଯାହାକୁ ସେମାନେ ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵ ବୋଲି କହୁଛନ୍ତି, ତାହା ଏବଂ ସେଥୁ ସହିତ ଦଳର ପ୍ରାକ୍ତିଷ୍ଠା, ଅର୍ଥାତ୍ ବାନ୍ଧବ କର୍ମର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ଅଛି କି ନାହିଁ ତା'ଦ୍ୱାରା ଦଳଟିର ବିଚାର ହୋଇଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଷୟଟି ଏଭଳି ହୋଇପାରେ ଯେ, ସିପିଆଇ ଏବଂ ସିପିଆଇ(ଏମ)ର ତତ୍ତ୍ଵ ଠିକ୍ ମାତ୍ର ପ୍ରାକ୍ତିଷ୍ଠରେ ସିପିଆଇ ଯାହା କରୁଛି, ତତ୍ତ୍ଵ ତାହା କରିବାକୁ କୁହେ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ସିପିଆଇ(ଏମ) ସେ କଥା ବି କହୁନାହିଁ । କହୁଛି, ସେମାନେ ସଂଶୋଧନବାଦୀ । ଏମାନଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ସମାନ ନୁହେଁ । ଏହି କଥା କହି ସେମାନେ ସବୁ ଲୋକଙ୍କୁ ଠକିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛନ୍ତି । ନିଜକୁ ମଧ୍ୟ ଠକୁଛନ୍ତି । ଏଭଳି ବି ହୋଇପାରେ ଅନ୍ୟ କାହାକୁ ଠକାଇ ପାରୁନାହାନ୍ତି, ନିଜକୁ ହଁ ଠକୁଛନ୍ତି । ବୁଝି ପାରୁନାହାନ୍ତି ଯେ ସିପିଆଇ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ନାହିଁ । ନିଜର ତତ୍ତ୍ଵଗତ ମାନ ସେମାନଙ୍କର ଏଭଳି ପ୍ରରରେ ରହିଛି ଯେ, ସିପିଆଇ ସହିତ ସେମାନଙ୍କର ପାର୍ଥକ୍ୟ ଯେ କେବଳ କେତେବୁଡ଼ିଏ ସ୍ଥୋଗାନ୍ ଓ କଥାରେ ଏହି ସତ୍ୟଟିକୁ ସେମାନେ ବୁଝି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ସିପିଆଇ ଯେଉଁ ଜାତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବର କଥା କହୁଛି ତାହା ମଧ୍ୟ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ । ଦୁଇଟି ଯାକ ଦଳ ହଁ ମନେ କରନ୍ତି, ଆମ ଦେଶରେ ଜାତୀୟ ବୁଝୁଆଶେଣୀର ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଓ ବିପ୍ଳବୀ ଭୂମିକା ରହିଛି । କେବଳ ପାର୍ଥକ୍ୟ ହେଉଛି, ସିପିଆଇର ଲାଇନ୍ ହେଲା ଏହି ଜାତୀୟ ବୁଝୁଆମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର ଜାତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଫୁଲ୍ଫୁ ଗଢ଼ିତୋଳି ଜାତୀୟ ଗଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ମାଧ୍ୟମରେ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ କରିବାକୁ ହେବ । ସେମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ବିପ୍ଳବ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ହୋଇପାରେ । ଆଉ ସିପିଆଇ(ଏମ) କହୁଛି, ନା, ଭାରତବର୍ଷର ଜାତୀୟ ବୁଝୁଆର ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଭୂମିକା ଅଛି ଏ କଥା ଠିକ୍, ମାତ୍ର ତା ସହିତ ଜାତୀୟ ଫୁଲ୍ଫୁ କରାଯିବ ନାହିଁ । ସେମାନେ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ଫୁଲ୍ଫୁ କରିବେ, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ କେତେବେଳେ ଝାକ୍ୟ ହେବ, କେତେବେଳେ ପୁଣି

ସଂଗ୍ରାମ ହେବ । ତାହାହେଲେ ବିଷୟଟି ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ଜାଗାରେ ଉପନୀତ ହେଲା ଯେ ଉଭୟ ଦଳ ହିଁ ଜନଗଣତାନ୍ତିକ ବିପ୍ଳବ କହୁଛନ୍ତି, ଉଭୟ ଦଳ ହିଁ କହୁଛନ୍ତି ଭାରତବର୍ଷର ବିପ୍ଳବ ସମ୍ବୂଧରେ ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ ପୁଣିବାଦ ନୁହେଁ । ପ୍ରଧାନ ଶତ୍ରୁ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଓ ସାମନ୍ତତତ୍ତ୍ଵ । ତାହାକୁ ଉଛେଦ କରି ହିଁ ଭାରତରେ ଜନଗଣତାନ୍ତିକ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବାକୁ ହେବ, ପୁଣିବାଦକୁ ଉଛେଦ କରି ନୁହେଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଉଭୟ ଦଳ ହିଁ କହୁଛନ୍ତି, ଭାରତରେ ବିପ୍ଳବ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଓ ସାମନ୍ତତତ୍ତ୍ଵ ବିରୁଦ୍ଧରେ ହେବ ଏବଂ ସେହି ବିପ୍ଳବରେ ଜାତୀୟ ବୁର୍ଜୁଆ ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଭୂମିକା ପାଳନ କରିବ । ତାହେଲେ ଉଭୟଙ୍କ ଷେତ୍ରରେ ବିପ୍ଳବ ସ୍ବାଭାବିକ ଭାବେ ହେଲା ଜାତୀୟ (National), ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଓ ସାମନ୍ତତତ୍ତ୍ଵ ବିରୋଧ ।

ବିପ୍ଳବଟା ଯଦି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧୀ ଓ ଜାତୀୟ ହୁଏ ତେବେ ତାହା ସାମନ୍ତତତ୍ତ୍ଵ ବିରୋଧ ହେବ । ବିପ୍ଳବ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧୀ ଅଥବା ଜାତୀୟ ନହୋଇ ଯଦି ସମାଜତାନ୍ତିକ ହୁଏ ତେବେ ତାହା ପୁଣିବାଦ ବିରୋଧୀ ବିପ୍ଳବ ହେବ । କିନ୍ତୁ ସିପିଆଇ, ସିପିଆଇ(ଏମ) ଦୁଇ ଦଳ ହିଁ କହୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ବିପ୍ଳବ ହେବ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧୀ, ସାମନ୍ତତତ୍ତ୍ଵ ବିରୋଧୀ ଓ ଜାତୀୟ ଏବଂ ସେହି ବିପ୍ଳବରେ ଭାରତରେ ଜାତୀୟ ବୁର୍ଜୁଆ ମାନଙ୍କର ପ୍ରଗତିଶୀଳ ଓ ବିପ୍ଳବୀ ଭୂମିକା ଅଛି । ତାହେଲେ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ କେଉଁଠି ? ନା, ଯାହା ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ କହିଛି, ଅର୍ଥାତ୍ ଦଳେ କହୁଛନ୍ତି, ଜାତୀୟ ବୁର୍ଜୁଆମାନଙ୍କ ସହିତ ନ୍ୟାସନାଳ ପ୍ରଣ୍ଟ (ଜାତୀୟ ପ୍ରଣ୍ଟ) ହେବ, ଜାତୀୟ ଗଣନା ମାଧ୍ୟମରେ ଜନଗଣତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ହେବ । ଅନ୍ୟ ଦଳେ କହୁଛନ୍ତି ନା, ଜାତୀୟ ପ୍ରଣ୍ଟ ନୁହେଁ ସେମାନେ ଜାତୀୟ ବୁର୍ଜୁଆମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ ପ୍ରଣ୍ଟକୁ ଆଣିବେ, କେତେବେଳେ ଏକ୍ୟ ହେବ, କେତେବେଳେ ସଂଗ୍ରାମ ହେବ । ଏହିଭଳିଭାବେ ଜାତୀୟ ବୁର୍ଜୁଆକୁ ସେମାନେ ବ୍ୟବହାର କରି ବିପ୍ଳବ କରିବେ । ତାହେଲେ ଜନଗଣତାନ୍ତିକ ବିପ୍ଳବର ପ୍ରବନ୍ଧା ଏହି ଦୁଇ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟର ସମଗ୍ର ବିଷୟଟି ଜାତୀୟ ବୁର୍ଜୁଆ ଶ୍ରେଣୀ ସମ୍ପର୍କରେ କୌଶଳଗତ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀର ପାର୍ଥକ୍ୟରେ ସାମିତ ରହିଗଲା ।

ଅନ୍ୟ ଅନୁକରଣ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲେନିନ-ଷ୍ଟାଲିନ-ମାତ୍ର ସ୍ଵେଚ୍ଛା

ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଲଭିବାକୁ ପଡ଼ିଛି

ସିପିଆଇ(ଏମ) ଯେତେବେଳେ ସିପିଆଇରୁ ବାହାରି ଆସିଲା ସେତେବେଳେ ସେମାନେ ଏମିତି ଭାବ ଦେଖାଇଲେ ଯେ ମାଓ-ସେ-ଡୁ ହେଉଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଅଥରିଟି । ମାଓ-ସେ-ଡୁ ଅନେକ ସଠିକ କଥା କହିଛନ୍ତି । ଏହା ଅନସ୍ବାକାର୍ଯ୍ୟ ଯେ, ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଶ୍ୱରେ ସେ ବିପ୍ଳବର ଜୀବନ୍ତ ଅନୁପ୍ରେରଣାଭାବେ ଛିତା ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର

କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆଦୋଳନରେ ବିପ୍ଳବୀ ଆଦୋଳନ ଏବଂ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧୀ ସଂଗ୍ରାମରେ ସେ କେବଳ ଶୁଭ୍ୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ପାଳନ କରିଛନ୍ତି ତା' ନୁହେଁ । ଏହି ସଂଗ୍ରାମଗୁଡ଼ିକୁ ମୂଳ ସଂଶୋଧନବାଦୀ ଜଟିଳତାରୁ କେବଳ ଶିକ୍ଷା କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ନାହାନ୍ତି, ସେ ଏହା ବିରୁଦ୍ଧରେ ସକିଯଭାବରେ ଲାଭିଛନ୍ତି । ଏକ ଅମୂଲ୍ୟ ସଂଗ୍ରାମ ସେ କରିଛନ୍ତି ଏବଂ ସେହି ସଂଗ୍ରାମରୁ ଆମର ବହୁ ବିଷୟ ଶିଖିବାର ଅଛି ।

ଏହି କଥାର ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ, ମାଓ-ସେ-ଡୁୠ ଯାହା କହିଛନ୍ତି, ସେହି କଥାଗୁଡ଼ିକୁ ବିନା ବିଚାରରେ, ବିନା ବାକ୍ୟରେ ଆମକୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ କରିବାକୁ ହେବ । ଏହା କୌଣସି ମାର୍କ୍ସବାଦୀ-ଲେନିନବାଦୀ ପଦ୍ଧତି ନୁହେଁ, ଏହା ଆବୋ ଦୟମୂଳକ ବସ୍ତୁବାଦର ଶିକ୍ଷା ନୁହେଁ । ଏହି ପ୍ରବଶତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ହିଁ ଏକଦା ଲେନିନଙ୍କୁ ଲାଭିବାକୁ ପଡ଼ିଛି, ସେ କଥା ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ କହିଛି । ଖୋଦ୍ ମାଓ-ସେତୁଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ଲାଭିବାକୁ ହୋଇଛି । ମାଓ-ସେ-ଡୁୠ ଯେତେବେଳେ ଚୀନ ବିପ୍ଳବ ଗତି ତୋଳିଛନ୍ତି ସେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ସମ୍ବୁଧରେ ଥିଲା, ମାର୍କ୍ସ-ଏଙ୍ଗେଲସଙ୍କ ଶିକ୍ଷା, ଆଉ ମହାନ୍ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବଭାବେ ଆବିର୍ଭୃତ ହୋଇଥିବା ଲେନିନ, ଯେଉଁ ଲେନିନବାଦ ଏ ଯୁଗର ମାର୍କ୍ସବାଦ, ସେହି ଲେନିନଙ୍କ ସମସ୍ତ ଶିକ୍ଷା । ଏବେ ବି ମାଓ-ସେତୁଙ୍କ ପାର୍ଟି କହୁଛି, ଏହା ଲେନିନବାଦର ଯୁଗ । ଯଦିଓ ବଚନଭଙ୍ଗମା ମଧ୍ୟରେ, ବଚନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଅନ୍ୟ ବିଷୟ ଆସୁଛି ତଥାପି ସେମାନେ ଏକଥା ଅସ୍ଵୀକାର କରୁନାହାନ୍ତି ଯେ, ଏହା ମୂଳତଃ ଲେନିନବାଦର ଯୁଗ । ଲେନିନବାଦ ଯେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯୁଗରେ ବିପ୍ଳବୀ ଆଦୋଳନକୁ ମୂଳଗତଭାବେ ପରିଚାଳନା (fundamentally guide) କରିବ, ଚୀନର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଆନ୍ଦର୍ଜାତୀକ ପରିସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସେମାନଙ୍କ ମୂଳ ବିଶ୍ଳେଷଣରେ ଏକଥା ଅସ୍ଵୀକାର କରୁନାହାନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଅନ୍ୟ ଟୁଙ୍କ ଯାହା ଥାର ନା କାହିଁକି । ଯାହା ବି ହେଉ ଏ ବିଷୟରେ ମୁଁ ଆଜି ଅଧିକ ପ୍ରବେଶ କରିବି ନାହିଁ । ଯାହା କହୁଥିଲି, ରଷିଆର ବିପ୍ଳବରେ ଲେନିନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ଚାନ ବିପ୍ଳବରେ ମଧ୍ୟ ଷାଲିନଙ୍କୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ କରିବାର ପ୍ରବଶତା ବିରୁଦ୍ଧରେ ମାଓ-ସେତୁଙ୍କୁ ଲାଭିଲା କରିବାକୁ ହୋଇଛି । ଲାଭିଲା କରି ସେ ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି ଯେ, ଯେଉଁମାନେ ନକଳ କରିବାକୁ ଚାହିଁଛନ୍ତି ସେମାନେ ଲେନିନ ଓ ଷାଲିନଙ୍କ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ନୁହେଁଛି । ସେମାନଙ୍କ ଯୋଗ୍ୟ ଶିକ୍ଷା ନୁହାନ୍ତି । ମାଓ-ସେ-ଡୁୠ ଯେତେବେଳେ ଏହି ଅନ୍ତରାକୁ ଲାଭିଲା କରିଛନ୍ତି, ଆପାତଃ ଦୃଷ୍ଟିରେ କେହି କେହି ଭାବିଛନ୍ତି ଯେ, ସେ

ବୋଧେ ଲେନିନ ଓ ଷାଳିନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଲତେଜ କରିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଅସଲରେ ଚାନ ଦେଶର ମାଟିରେ ଲେନିନ-ଷାଳିନ ଏବଂ ମାର୍କବାଦ-ଲେନିନବାଦର ସେ ହେଉଛନ୍ତି ଯଥାର୍ଥ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଏବଂ ବିପୁଲ ସଫଳ କରି ହିଁ ମାଓ-ସେତୁଁ ତାହା ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି ।

ନକ୍ଷତ୍ରପଦ୍ମମାନେ ମଧ୍ୟ ଅନ୍ତତାର ଶାକାର

ଆଜି ପୁଣି ତାଙ୍କୁ ନେଇ ବିଶ୍ୱରେ ସେହି ସମାନ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେଉଛି । ଚାନର ପାର୍ଟି ଓ ମାଓ-ସେ-ତୁଙ୍କୁ ନେଇ ଦେଶେ ଦେଶେ ଆଉ ଦଳେ ଲୋକ ଠିକ୍ ସେହି କାର୍ଯ୍ୟଟି ହିଁ ଆଜି ପୁଣି କରୁଛନ୍ତି । ଯେମିତି ମାର୍କ-ଏଙ୍ଗେଲସଙ୍କୁ ନେଇ ଦିନେ ହୋଇଥିଲା, ଲେନିନ, ଷାଳିନଙ୍କୁ ନେଇ ହୋଇଥିଲା, ସେମିତି ଆଜି ପୁଣି ମାଓ-ସେ-ତୁଙ୍କୁ ନେଇ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି । ଏହା ଆରମ୍ଭ ହେବା ଫଳରେ ଦେଖୁଛି ଆମ ଦେଶରେ ଏହି ଦୂରଟି ପାର୍ଟି ଅର୍ଥାତ୍ ସିପିଆଇ ଓ ସିପିଆଇ(ଏମ) ବ୍ୟତୀତ ତୃତୀୟରେ ଯେଉଁ ନକ୍ଷତ୍ରପଦ୍ମମାନଙ୍କର ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଛି, ସେମାନେ କୌଣସି କଥା ହିଁ ଶୁଣିବାକୁ ଚାହୁଁନାହାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ଭାବନା-ଚିନ୍ତା ଏମିତି ଯେ, “ଆପଣ ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍ ମାଓ-ସେ-ତୁଙ୍କ ଠାରୁ କ’ଣ ବେଶୀ ବୁଝୁଛି ? ଚେଯାରମ୍ୟାନ୍ ମାଓ-ସେତୁଙ୍କୁ ଅସ୍ବୀକାର କରିବା ଅର୍ଥ ବିପୁଲର ବିରୋଧାତା କରିବା ।” ହଁ କଥାଟି ଗୋଟିଏ ଅର୍ଥରେ ଠିକ୍ । ମାତ୍ର ସମସ୍ୟା ହେଉଛି, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନେତୃତ୍ବ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଯଥାର୍ଥ ଉପଲବ୍ଧି କ’ଣ ହେବ ତାହାକୁ କେହି କରି ମାଓ-ସେତୁଙ୍କୁ ସ୍ବୀକାର କରିବା ଅର୍ଥ ସେମାନେ ମନେ କରନ୍ତି, ମାଓ ଯେତେବେଳେ ଯାହା କହିଛନ୍ତି ଅବିକଳ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କହି ଚାଲିବା ବା ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଓକାଳି ପକାଇବା । ଆଉ ଆମେ ମନେକରୁ ମାଓ-ସେତୁଙ୍କୁ ସ୍ବୀକାର କରିବା ଅର୍ଥ ତାଙ୍କର ଶିକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକୁ ଗ୍ରହଣକରି ତାଙ୍କର ନେତୃତ୍ବକୁ ସ୍ବୀକାର କରି ପାରିବାରିକ ଦ୍ୟାନ୍ତିକ ସମ୍ପର୍କର ଭିତିରେ ସେହି ଶିକ୍ଷା ଗୁଡ଼ିକୁ ଉବଲାହି କରିବା ଏବଂ ସେହି ଉପଲବ୍ଧିରୁ ଶିକ୍ଷାନେଇ ଆମ ଦେଶର ବିପୁଲରେ ତାଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟରେ ଲଗାଇବା । ପୁଣି ଆମର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ଯଦି କିଛି ଦେବାର ଥାଏ, ତାହା ଏହି ଦ୍ୟାନ୍ତିକ ସମ୍ପର୍କର ମଧ୍ୟଦେଇ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ରଖିବା, ତାଙ୍କର ନେତୃତ୍ବକୁ ସମୃଦ୍ଧ ଓ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା । ଏହି ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ହିଁ ଆମେ ଆମ ଦେଶରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆଦୋଳନକୁ ସଠିକ ପଥରେ ଗଢି ତୋଳିପାରିବା ଏବଂ ଚାନର ସମାଜତାନ୍ତ୍ରିକ ଅଗ୍ରଗତିର ସଂଗ୍ରାମକୁ ସାହାଯ୍ୟ ଓ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ଆଦୋଳନକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିପାରିବା ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ ଅର୍ଥ

ଅନ୍ ଅନୁକରଣକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ

ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ ଯେଉଁ ବିଷୟଟି ବହୁବାର ଆଲୋଚନା କରିଛି, ତାହା ପୁଣି କହିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କମ୍‌ୟୁନିଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ କଥାର ଅର୍ଥ ଯଦି ସେମାନଙ୍କୁ ଅନ୍ତରାବେ ଅନୁକରଣ କରିବା ବୁଝାଏ, ତାହେଲେ କୌଣସିଭାବେ ତାହା ବାଞ୍ଚନୀୟ ନୁହେଁ । ମୁଁ ମନେକରେ, ମାର୍କବାଦ ଅନୁଯାୟୀ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କମ୍‌ୟୁନିଷ୍ଟ ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ଆନୁଗତ୍ୟ କଥାଟି କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଅନ୍ ଆନୁଗତ୍ୟକୁ ବୁଝାଏ ନାହିଁ, ବରଂ ଗୋଟିଏ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମାଜ ପ୍ରଗତି, ମୁକ୍ତି ଓ ବିପୁଲ ପାଇଁ ଲତେଇରେ ପରିସର ମଧ୍ୟରେ ଦ୍ୱାଦ୍ୟିକ ସମ୍ପର୍କ ଅର୍ଥାତ୍ “ଏକ୍ୟ-ସଂଗ୍ରାମ-ଏକ୍ୟ”ର ଭିତିରେ ସମ୍ପର୍କକୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ଆଉ ଏହି ସମ୍ପର୍କର ପ୍ରକୃତି ଦୟ-ସମନ୍ୟ ନାତି ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଭାରିତ ଅର୍ଥାତ୍ ଏହି ସମ୍ପର୍କ ଏକ ସମୟରେ ଦୟ ଓ ସମନ୍ୟର ସମ୍ପର୍କ । ଏହି ଦ୍ୱାଦ୍ୟିକ ସମ୍ପର୍କ ବାସ୍ତବରେ ଜୀବତ ରୂପନେଲେ ଯାଇ ଏକମାତ୍ର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନେତୃତ୍ୱର ଚିତ୍ତାଗତ ଓ ଆଦର୍ଶଗତ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିକାଶ ଲାଭର ପଥ ଉନ୍ନତ ହୋଇପାରିବ ଏବଂ ଏହାଦ୍ୱାରା ଖାଲି ଯେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନେତୃତ୍ୱ ଉପକୃତ ହୁଏ ତାହାନୁହେଁ, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନେତୃତ୍ୱ ସହିତ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର କମ୍‌ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ଦୟର ପ୍ରକୃତି ଯଦି ମିଳନାମୂଳକ (Non-antagonistic) ଚରିତ୍ର ହୁଏ, ଅର୍ଥାତ୍ ସାଧାରଣ ଶତ୍ରୁ ବିରୁଦ୍ଧରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ବିଶ୍ୱ ସାମ୍ୟବାଦ ଓ ପୁଣ୍ଡିବାଦ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସଂଗ୍ରାମର ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ଗୋଟିଏ ଅନ୍ୟଟିର ସହାୟକ ହୁଏ, ତାହେଲେ ଏହାଦ୍ୱାରା ଉପକୃତ ହୋଇ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ସାମ୍ୟବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ସଠିକ୍ ପଥରେ ପରିଚାଳିତ ହେବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୁଏ ।

ଚାନ ବିପୁଲ ସମୟରେ ମାଓ-ସେ-ଡୁଙ୍କ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ନେତାମାନେ ଅନେକ ହିଁ ଅନ୍ ବିଶ୍ୱାସର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଲେନିନଙ୍କ ପ୍ରତିଟି କଥା ଅବିକଳଭାବେ ନକଳକରି, ଉତ୍ସୁକ କରି ଦେଖାଇବାକୁ ଚାହିଁଥିଲେ, ସତେ ଯେମିତି ଲେନିନଙ୍କ ସମୟରେ ରକ୍ଷିଆଇଲି ଚାନରେ ମଧ୍ୟ ଚାଷାମାନଙ୍କ ଏକ ଅଂଶ କୁଳାକ୍ରେ, ଅର୍ଥାତ୍ ଗ୍ରାମୀଣ ବୁର୍ଜୁଆରେ ପରିଣତ ହେବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ଆଗ୍ରହ ହୋଇଯାଇଛି । ମାଓ-ସେ-ଡୁଂ କହିଥିଲେ, ଏସବୁ କଥା ଯେଉଁମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ କାନ ମୋଡ଼ି ଦେବା ଦରକାର । ରକ୍ଷିଆଇ ଚାଷାମାନଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ବୁର୍ଜୁଆରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହୋଇଥିଲେ ବୋଲି ଲେନିନ, ଏମାନଙ୍କୁ କହିଥିଲେ ବୁର୍ଜୁଆ । ବର୍ତ୍ତମାନ, ଯେହେତୁ ଲେନିନ କହିଥିଲେ, ରକ୍ଷିଆର

ଚାଷୀମାନଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ଗ୍ରାମୀଣ ବୁଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି ସେହେତୁ କହିବାକୁ ହେବ, ଚାନର ଚାଷୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଗ୍ରାମୀଣ ବୁଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି । ଏହା କ'ଣ କୌଣସି ତରୁ ହେଲା କି ?

ଅନ୍ତ ପ୍ରମର୍ଥନ ଦାରା ନେତୃତ୍ବ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରାପାଏ ନା

ଆମ ଦେଶର ନକ୍ଷଳପତ୍ରୀମାନେ ମଧ୍ୟ ଠିକ୍ ସେମାନଙ୍କ ଭଲି କଥା କହୁଛନ୍ତି । ମାଓ-ସେ-ଡୁଂ କହିଥିଲେ, ଚାନର ଯେଉଁମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ଚାଷୀମାନଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ଗ୍ରାମୀଣ ବୁଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଇଛନ୍ତି ସେମାନେ ଚାନ ବିପ୍ଳବର କ୍ଷତି କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶାଳମାନଙ୍କୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରୁଛନ୍ତି । ମାଓ-ସେ-ଡୁଂଙ୍କର ଏହି କଥାକୁ ଉନ୍ନତ କରି ନକ୍ଷଳପତ୍ରୀମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ଭାରତବର୍ଷରେ ଯେଉଁମାନେ କହୁଛନ୍ତି, ଚାଷୀମାନଙ୍କର ଏକ ଅଂଶ ଧନୀ କୃଷକ ବା ଗ୍ରାମୀଣ ବୁଲ୍ଲାରେ ପରିଣତ ହୋଇଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଭାରତ ବର୍ଷର ବିପ୍ଳବର କ୍ଷତି କରୁଛନ୍ତି । ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶାଳମାନଙ୍କୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ ଏମାନଙ୍କୁ ନେଇ କ'ଣ ବା କରାଯିବ ? ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ଜିନିଷ ଆମର କହିବାର ଅଛି ତାହେଲା, ଏହି ଯେଉଁ ନକ୍ଷଳ କରିବାର ପ୍ରକ୍ରିୟା ତାହା ଯେମିତି ଲୋକେ ବୁଝି ପାରିବେ, ସେମିତି ଦେଶର ଜନଗଣଙ୍କୁ ଅତି ଧୌର୍ଯ୍ୟର ସହ ବୁଝାଇ ଦେବାକୁ ହେବ । ନକ୍ଷଳପତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସଂଗ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମର ମନୋଭାବ ହେବ ଏହିଭଲି ଯେ, ମାଓ-ସେ-ଡୁଂ କୁ ଅସ୍ଵାକାର କରିବା, ଚାନର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ବିରୋଧ୍ୟତା କରିବା ବା ମାଓଙ୍କୁ ବିରୋଧ୍ୟତା କରିବା ଅର୍ଥ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବା - ଏହି ସ୍ଥୋଗାନ ଠିକ୍ । ମାତ୍ର ସ୍ଥୋଗାନଟିକୁ ଯେଉଁଭଲି ଭାବରେ ସେମାନେ ବ୍ୟବହାର କରୁଛନ୍ତି, ତାହାଦ୍ୱାରା ଏହି ସ୍ଥୋଗାନରେ ମୂଳ ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପ୍ରତି ସେମାନେ ବିଶ୍ୱାସ୍ୟାତକତା କରୁଛନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ସେମାନେ କିଭଲି ନେତାଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥିତ କରିବାକୁ ହୁଏ, କେତେବେଳେ କରିବାକୁ ହୁଏ, କେତେ ବାଟ କରିବାକୁ ହୁଏ, ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଖୁଆଳ ନକରି ଦେଶର ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ନରଖୁ, ଯେଭଲି ସ୍ଥାନ-ଅସ୍ଥାନରେ, ପ୍ରଯୋଜନ-ଅପ୍ରଯୋଜନରେ ମାଓ-ସେଡୁଂଙ୍କର ନାଁ ନେଇଛନ୍ତି, ତାହାଫଳରେ ଏତେ ବଡ଼ ଜଣେ ନେତା ଏବଂ ତାଙ୍କର ଯାହା ଭାବମୂର୍ତ୍ତି ତାଙ୍କୁ ଭାରତର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ସମ୍ବୁଧରେ ଛାରଖାର କରିଦେଇଛନ୍ତି । ପ୍ରତିକ୍ରିୟାଶାଳମାନଙ୍କୁ ବିପ୍ଳବୀ ନେତୃତ୍ବ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଭୁଲ ଧାରଣା ମୃଷ୍ଟ କରିବା, ବିଭାଗିତାର ପ୍ରଚାର କରିବାର ସ୍ଵୀଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ମାଓ-ସେଡୁଂଙ୍କର ବିପ୍ଳବୀ ତରୁକୁ ଆୟତ କରି ଭାରତବର୍ଷର ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ତାହା ପ୍ରଯୋଗ କରିବାର ଅର୍ଥ ହେଲା ଚାନ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିର ବିପ୍ଳବୀ

ଭୂମିକାକୁ ସ୍ୱାକାର କରିବା, ଚୀନ୍ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଓ ମାଓ-ସେତୁଂଙ୍କର ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵ ବିରୋଧୀତା ନକରିବା । ଅନ୍ତରଳି ତାକୁ ଅନୁସରଣ କଲେ ତାହା ବାସ୍ତବ ସମ୍ଭବ ହୁଏ ନାହିଁ ଏବଂ ତାହା କରି ଯଦି ସେମାନେ ଭାରତ ବର୍ଷର ବିପ୍ଳବୀ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ବାଧା ସୃଷ୍ଟି କରୁଛନ୍ତି । ତା'ହେଲେ ମୁହଁରେ ଚୀନ୍ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଓ ମାଓ-ସେତୁଂଙ୍କ ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵର ସମର୍ଥକ କହିଲେ ମଧ୍ୟ, ବାସ୍ତବରେ କିନ୍ତୁ ପ୍ରତିକ୍ରିୟାର ହାତକୁ ହିଁ ସେମାନେ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବେ । ଅନ୍ତ ସମର୍ଥନ ଦ୍ୱାରା ନେତାଙ୍କ ହାତକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରାଯାଏ ନାହିଁ, ବରଂ ନେତ୍ରଦ୍ୱାକୁ ଦୂର୍ବଳ କରାହୁଏ । ତେଣୁ ସେମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ବିଷୟକୁ ଟିକିନିଖୁ ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ପ୍ରତିନିଯତ ପରିବର୍ତ୍ତନଶାଳ ବନ୍ଧୁ ଜଗତରେ

କୌଣସି ଦୁଇଟି ଘଟଣା ପମାନ ହୁଏ

ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ବିପ୍ଳବ ଶିକ୍ଷାରେ, ବିପ୍ଳବର ଅଭିଜ୍ଞତାରେ କେତେ ସମୃଦ୍ଧ ମାଓ-ସେ-ତୁଂ ଓ ତାଙ୍କର ପାର୍ଟି; ବିପ୍ଳବର ଅଭିଜ୍ଞତାରେ କେତେ ସମୃଦ୍ଧ ବିଶ୍ଵର ପ୍ରଥମ ସମାଜତାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରର ପ୍ରତିଷ୍ଠାତା ରଷ୍ଟିଆର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି- ଲେନିନ୍ ଓ ଷାଲିନ୍ । ମାର୍କ୍‌ଏଙ୍ଗେଲସଙ୍କ ପାଖରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଏମାନଙ୍କର ସମସ୍ତଙ୍କର ଶିକ୍ଷା, ଉକ୍ତି, ବିଚାର ବିଶ୍ଲେଷଣ ସବୁକିଛି ଆମ ସମ୍ବୁଧରେ ରହିଛି । ମାତ୍ର ଏହି ବିଶ୍ଲେଷଣଗୁଡ଼ିକ କ'ଣ ? ଏହି ବିଶ୍ଲେଷଣଗୁଡ଼ିକ ହେଲା, ମାର୍କ୍‌ବାଦୀ ଦୟମୂଳକ ବସ୍ତୁବାଦୀ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗାକୁ ଅବସ୍ଥା ବା ଘଟଣା ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରି ତା ଅନୁଧାବନର ଫଳଶ୍ରୁତି । ଅବସ୍ଥା ବଦଳୁଛି, ଘଟଣା ବଦଳୁଛି । କାରଣ ବସ୍ତୁଜଗତ ପ୍ରତିନିଯତ ପରିବର୍ତ୍ତନଶାଳ । ଫଳରେ ବିଜ୍ଞାନକୁ ସେଇ ପରିବର୍ତ୍ତନଶାଳ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଉପରେ ଯେତେବେଳେ ପ୍ରୟୋଗ କରୁଛୁ ସେତେବେଳେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ, ବିଶ୍ଲେଷଣଗୁଡ଼ିକ ପରିବର୍ତ୍ତନଶାଳ ହେବାକୁ ବାଧ, ବଦଳିବାକୁ ବାଧ । ମାତ୍ର ଏଉଳି ବଦଳିବାମାନେ ଏକେ ଅପରକୁ ବିରୋଧୀତା କରିବା ନୁହେଁ । ଏମାନଙ୍କର ଗୋଟିଏ ସହିତ ଅନ୍ୟଟିର ଦୟା-ପରମ୍ପରର ସହାୟକ, ଅର୍ଥାତ୍ ଆପାତଃ ଅର୍ଥରେ ବିରୋଧାମ୍ବକ ମନେ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ବାସ୍ତବରେ ତାହା ବିରୋଧାମ୍ବକ ନୁହେଁ, ତାହା ମିଳନାମ୍ବକ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏଠି ଗୋଟିଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ସହିତ ଅନ୍ୟ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଯେଉଁ ଦୟା ଦେଖାଦିଏ ତାହା ମିଳନାମ୍ବକ । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ବିଜ୍ଞାନର ଭିତ୍ତିରେ ମାର୍କ୍‌ବାଦର ପ୍ରୟୋଗ ହୋଇଚାଲିଲେ ଯେଉଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ମିଳେ, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଏ । ଅର୍ଥାତ୍ କୌଣସି ଏକ ବିଶେଷ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଏକ ବିଶେଷ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ମାର୍କ୍‌ବାଦକୁ ପ୍ରୟୋଗ କରି ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

ମିଳିଲା ତାହା ଏବଂ ଆଉ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଯାହା ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଆଉ ଏକ ଅଳଗା ବିଶେଷ ଅବସ୍ଥା ଉପରେ ପ୍ରୟୋଗକରି ମିଳିଲା - ଏହି ଦୁଇଟି ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଥାଏ । ମାତ୍ର ଏହି ପାର୍ଥକ୍ୟ ଫଳରେ ଯେଉଁ ଦୟା ସୃଷ୍ଟି ହେଉଛି ତାହା ଗୋଟିଏ ଅପରର ସହାୟକ ।

ଗୋଟିଏ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରୁ ଆଉ ଅନ୍ୟ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ । ପୁଣି ସେହି ଅନ୍ୟ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରୁ ଆଉ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ - ଏହିଭାବେ ହିଁ ମାର୍କବାଦ କ୍ରମାଗତ ବିକଶିତ ହୁଏ । ଯେମିତି ବିଜ୍ଞାନରେ କୋପରନିକସଙ୍କ ଠାରୁ ଆଇନ୍ସିଇନ୍ ପର୍ମ୍ୟୁନ୍ ବିକାଶର ଯେଉଁ ପ୍ରତି ତାର ବିଭିନ୍ନ ସିଦ୍ଧାନ୍ତଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି । ମାତ୍ର ପ୍ରତିଟି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହିଁ ତାର ପରବର୍ତ୍ତୀ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଉପନୀତ ହେବାରେ ସାହାୟ୍ୟ କରିଛି । ସେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ପୁଣି ତାଠାରୁ ବିକଶିତ ଆଉ ଏକ ସିଦ୍ଧାନ୍ତରେ ଆଗେଇ ଯିବାରେ ସାହାୟ୍ୟ କରିଛି । ବାସ୍ତବରେ ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ବିରୋଧ ତାହା ଗୋଟିଏ ଅନ୍ୟଟିର ସହାୟକ ଅର୍ଥାତ୍ ମିଳନାମୂଳକ । ଏହିଭାବେ ହିଁ ମାର୍କବାଦର ମଧ୍ୟ ବିକାଶ ଘଟେ ।

ମାତ୍ର ଯେଉଁମାନେ ମାର୍କବାଦକୁ ବିଶେଷଭାବେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହି ବାସ୍ତବ ଦୟା ଦେଖିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ, ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଅବସ୍ଥା ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ବାସ୍ତବ ଦୟା, ସାଧାରଣ ଓ ବିଶେଷ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଦୟା ତାହା ଦେଖିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ; ବୁଝିବାକୁ ହେବ, ସେମାନେ ଦ୍ୱାଦ୍ୱିକ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ନେଇ ବିଚାର କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହିଭଳି ଭାବେ ବିଚାର ନ କରିବା ଫଳରେ କ'ଣ ହୁଏ ? ସାଧାରଣ ସତ୍ୟର ଅବିକଳ ନକଳ କରିବାକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ସମୟରେ ସେମାନେ କୌଣସି ଏକ ସାଧାରଣ ସତ୍ୟର ଯେଉଁ ମୂଳ ରାଜନୈତିକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଓ ଆଦର୍ଶ ତାହାର ହିଁ ବିରୋଧୀତା କରିବସନ୍ତି । ହୁଏତ ଜାଣିବୁଣ୍ଡି କରନ୍ତି ନାହିଁ, ନଜାଣି କରନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେଥିରେ ଫଳ କିନ୍ତୁ ସମାନ ହୁଏ । ନଜାଣି କରନ୍ତି ବୋଲି ସାଇକ୍ଲିୟାଟିକ କିନ୍ତିକରେ ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଯାଇପାରେ, ମାତ୍ର ରାଜନୈତିକ ଲତେଇର ମଇଦାନରେ ସହାନୁଭୂତି କିଭଳି ଦେଖାଯିବ ! ଏଠି ତ ସାଇକ୍ଲିୟାଟିକ କିନ୍ତିକ କରି ମାନସିକ ରୋଗୀର ଚିକିତ୍ସା ହେଉନାହିଁ ଯେ, ଚିକିଏ ସହାନୁଭୂତିର ମନୋଭାବ ଦେଖାଇବୁ । ଏଠି ଭୁଲ ଫଳରେ ଯେଉଁ ସର୍ବନାଶ ଘଟିବାର କଥା ତାହା ନିଶ୍ଚଯ ଘଟିବ । ସୁତରାଂ, ଜାଣିଶୁଣି କରନ୍ତୁ ବା ନବୁଣ୍ଡି କରନ୍ତୁ, ସେମାନଙ୍କ ଭୁଲ ଫଳରେ ବିପୁଲ ଯେତେବେଳେ ମାତ୍ର ଖାଇଗଲା, ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଶକ୍ତିଶାଳୀ ହେଲା, ସେତେବେଳେ ବୁଝିକରି କଲେ ସର୍ବନାଶ ଯାହା ହୋଇଥାନ୍ତା ନବୁଣ୍ଡି କରିବା ଫଳରେ ମଧ୍ୟ ଫଳାଫଳ ଏକା ହୋଇଛି ।

ନକଳ କରି ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ଏହି ଯେଉଁ ଫଳ ତାହା ସେମାନଙ୍କୁ ଏହି ଭାବରେ ଦର୍ଶାଇବାକୁ ହେବ । ତାହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଯାଇ, ଆମ ପାର୍ଶ୍ଵର ବନ୍ଧୁବ୍ୟ ଆମେ ବହୁଥର ପରିଷ୍କାରଭାବେ କହିଛୁ । ବହୁ ଆଲୋଚନା କରିଛୁ । ଚାନ ବିପ୍ଳବ ସମୟର ଚାନର ପରିସ୍ଥିତି, ତଦାନୀତନ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପରିସ୍ଥିତି, ଚାନ ବିପ୍ଳବର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ଅର୍ଥାତ୍ ସେହି ସମୟରେ ତାର ରାଷ୍ଟ୍ରର ଚରିତ୍ର, ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଅବସ୍ଥାନ, ଶ୍ରେଣୀ ସମ୍ପର୍କ, ସେହି ଦେଶରେ ସେତେବେଳେ ଜାତୀୟ ବୁଝୁଆ କହିଲେ କାହାକୁ ବୁଝୋଏ ଜତ୍ୟାଦି ବିଷୟ ଉପରେ ଆଲୋଚନା ହୋଇଛି । ଚାନର ସେତେବେଳକାର ଅବସ୍ଥାନ ଆଉ ତାର ପାଖାପାଖ ଭାରତର ବର୍ତ୍ତମାନ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଚରିତ୍ର, ତାର ଗଠନ, ଭାର୍ତ୍ତା- ଅର୍ଥାତ୍ ସ୍ଵରୂପ ଓ ଧରଣ, ଭାରତର କୃଷି ଅବସ୍ଥାର ଚରିତ୍ର ଭାରତବର୍ଷର ପୁଞ୍ଜିବାଦର ବର୍ତ୍ତମାନ ଅବସ୍ଥା ଓ ତାର ଚରିତ୍ର, ଭାରତବର୍ଷର ଜାତୀୟ ବୁଝୁଆ କହିଲେ କେଉଁମାନଙ୍କୁ ବୁଝୋଏ ଜତ୍ୟାଦି ତୁଳନା କଲେ ଦେଖାଯିବ, ଦୁଇ ଦେଶର ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ରହିଛି । ବିରାଟ କୃଷକ ସମ୍ପ୍ରଦାୟ, ଦେଶର ବିଶାଳତା ଜତ୍ୟାଦି କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବିଷୟରେ ଦୁଇ ଦେଶ ମଧ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟର ମୋଳ ଅଛି, ଯାହା ଉତ୍ସମ ଦେଶର ସଂଗ୍ରାମ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସମାନଭାବେ ସୁବିଧାଜନକ । ଯେତେବେଳେ ସଶସ୍ତ୍ର ଅଭ୍ୟଞ୍ଚାନ ହେବ, ଦୀର୍ଘବ୍ୟାପ୍ତି ଲତେଇ ଚାଲିବ, ସେତେବେଳେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ ଦୁଇ ଦେଶର ଏକା ଭଳି ହେବ । ମାତ୍ର ବିପ୍ଳବର ମୂଳ ରଣନାଟିଗତ ସ୍ଥୋଗାନ, ବିପ୍ଳବର ପରିସ୍ଥିତି, ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟ, ମୂଳ ଶ୍ରେଣୀ ସମାବେଶ ଜତ୍ୟାଦି ବ୍ୟାପାରରେ ଚାନର - ସେତେବେଳକାର ଅବସ୍ଥାନ ସହିତ ଭାରତର ଅବସ୍ଥାନର ମୌଳିକ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଅଛି ।

ପ୍ରାକ୍-ବିପ୍ଳବ ଚାନର ଅର୍ଥନୀତି ପ୍ରହିତ ଭାରତୀୟ ଅର୍ଥନୀତିର

କୌଣସି ମାମଙ୍ଗସ୍ୟ ନାହିଁ

ଚାନ, ଥିଲା ଏକ ଅର୍ଦ୍ଦ ଔପନିବେଶିକ ରାଷ୍ଟ୍ର । ବିପ୍ଳବ ପୂର୍ବରୁ ନାନକିଂରେ ନାମକୁ ମାତ୍ର ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସରକାର ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ବାଷ୍ପବରେ ବିଭିନ୍ନ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରଭାବାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳରେ ଓ ବିଭିନ୍ନ ‘ଭ୍ରାତ୍ର ଲର୍ତ୍ତ’ ଅର୍ଥାତ୍ ଯୁଦ୍ଧ ନାୟକମାନଙ୍କ (ସାମନ୍ତପ୍ରଭୁ) ଅଧ୍ୟନରେ ଚାନ ଦେଶ ଶାସିତ ହେଉଥିଲା । କେନ୍ଦ୍ରାକୃତ ଉପାୟରେ ଦେଶ ଶାସନ କଲାଭଳି ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜାତୀୟ ସରକାର କହିଲେ ସେଠାରେ କିଛି ନଥିଲା । ଆଉ ଭାରତବର୍ଷକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରନ୍ତୁ । ଏଠାରେ ଜାତୀୟ ସରକାରର କେନ୍ଦ୍ରାକୃତ ଚରିତ୍ର, ଅର୍ଥାତ୍ ସୁଦୂର ଗ୍ରାମରୁ ଆରମ୍ଭ କରି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ରାଜଧାନୀ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୁସଂବନ୍ଧ ଯୋଗାଯୋଗ ବ୍ୟବସ୍ଥା, ପ୍ରଶାସନ,

ମିଲିଟାରୀ । ଏହା ନେଇ ସମ୍ବୁଦ୍ଧ ଦେଶବ୍ୟାପୀ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ବା ଆଧୁନିକ ଧରଣର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଶାସନ ଯନ୍ତ୍ର । ଯାହା ଭାରତବର୍ଷରେ ଅଛି ଯାହା ପ୍ରାକ୍ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ସ୍ଥାନୀୟ ବିକେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମଧ୍ୟଯୁଗୀୟ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ନୁହେଁ ଏବଂ ସାମନ୍ତପ୍ରଭୂମାନଙ୍କର ଅଧାନରେ କିମ୍ବା କୌଣସି ନା କୌଣସି ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଶକ୍ତିର ପ୍ରଭାବାଧୀନ ଅଞ୍ଚଳରେ ବିଭିନ୍ନ ହୋଇନାହିଁ - ଚାନରେ ଏଉଳି ନଥୁଲା । ଫଳରେ ଭାରତବର୍ଷରେ ରାଷ୍ଟ୍ରର ଚରିତ୍ର ଯେଉଁଠି ଆଧୁନିକ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଜାତୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର, ସେଠି ଚାନର ରାଷ୍ଟ୍ରର ଚରିତ୍ର ଥିଲା ପ୍ରାକ୍ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ମଧ୍ୟଯୁଗୀୟ, ଅର୍ଜ-ଓପନିବେଶିକ । ଏହା ହେଉଛି, ଚାନ ସହିତ ଭାରତର ରାଷ୍ଟ୍ର ଚରିତ୍ରର ପାର୍ଥକ୍ୟ । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ଚାନରେ ଜାତୀୟ ବୁନ୍ଦୁଆ କହିଲେ ମାଓ-ସେତୁଂ ସହରର ମଧ୍ୟବିର ଶ୍ରେଣୀକୁ ହିଁ କହିଛନ୍ତି । ବସ୍ତୁତଃ, ପୁଞ୍ଜିବାଦ ସେଠି ସେଇଭାବରେ ଗଢି ଉଠିନାହିଁ । କହିବାକୁ ଗଲେ ଶିଖ ପୁଞ୍ଜି ମଧ୍ୟ ସେହିଭାବରେ ଗଢି ଉଠିନାହିଁ । କହିବାକୁ ଗଲେ ଶିଖପୁଞ୍ଜି ମଧ୍ୟ ସେହିଉଳିଭାବେ ଗଢିଉଠିନାହିଁ । ପୁଞ୍ଜିବାଦ ଅନେକାଂଶରେ ଶୈଶବ ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ଚାନର ଅର୍ଥନୀତି ଥିଲା ମୂଳତଃ ସ୍ଥାନୀୟ କୃଷି ଉଚ୍ଚିକ ଅର୍ଥନୀତି । ଆଉ ସେଠି ଭାରତୀୟ ପୁଞ୍ଜିବାଦ ଏକ ଜାତୀୟ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଭାବେ ଗଢିଉଠିକ୍ । ଏଠି ଏକଚାଟିଆ ପୁଞ୍ଜିର ଜନ୍ମ ହୋଇଛି, ରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଏକଚାଟିଆ ପୁଞ୍ଜି ମଧ୍ୟ ଆସିଛି ଏବଂ ଏ ଦେଶର ଅର୍ଥନୀତିରେ ସାମରିକୀକରଣ (militarization)ର ଝୁଙ୍କ କ୍ରମବର୍ଦ୍ଧନାନ । ଭାରତର ଏକଚାଟିଆ ପୁଞ୍ଜିପତିମାନେ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତିକ ସଂସ୍ଥା ଟ୍ରେଷ୍ ଏଣ୍ କାର୍ଟେଲର ଛୋଟ ଅଂଶଦାରରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ହୋଇଛନ୍ତି । ତାର ଅର୍ଥ, ଭାରତବର୍ଷର ପୁଞ୍ଜି ଇତି ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟାକିଂ ପୁଞ୍ଜି ଓ ଶିଖପୁଞ୍ଜିର ମିଳନର ମଧ୍ୟଦେଇ ଲବ୍ଧିପୁଞ୍ଜି ଓ ଏକ ଧନକୁବେର ଗୋଷା (financial oligarchy) ଜନ୍ମ ଦେଇଛି । ବିଦେଶକୁ ଲବ୍ଧିପୁଞ୍ଜିର ରପ୍ୟାନୀ ମାଧ୍ୟମରେ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଚରିତ୍ର ଅର୍ଜନ କରିଛି । ଆଉ ଭାରତବର୍ଷରେ ସ୍ଥାନୀୟ କୃଷି ଅର୍ଥନୀତି କହିଲେ, ଯାହା ଥିଲା ତାହା ବ୍ୟବସାୟିକ ଶାସନ ଥିବା କାଳରୁ ହିଁ ଭାଙ୍ଗି ଯାଇଛି । ଯେଉଁ ସାମାନ୍ୟତମ ଧ୍ୟାନଶେଷ ଥିଲା- ଗତ ମୁନ୍ଦ୍ର ମଧ୍ୟଦେଇ ତାହା ମଧ୍ୟ ଚୁରମାର ହୋଇଯାଇଛି । ସାଧାରଣ ଲୋକ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାଣନ୍ତି, ବର୍ତ୍ତମାନ ତାର ଭଗ୍ନାଶ ଚିକକ ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ଏପରିକି ଶରତ ବାହୁଙ୍କ ସାହିତ୍ୟ ପତି ଦେଖନ୍ତୁ ତାହା ସ୍ଥାନତା ଆୟୋଜନର କେଉଁ ଯୁଗର ଲେଖା, ସେହି ସାହିତ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ବି ଦେଖିବେ, ଗ୍ରାମର ଅବସ୍ଥା ବର୍ଣ୍ଣନା କରିବାକୁ ଯାଇ ସେ ଲେଖନ୍ତି, ଗାଁରେ କ୍ଷାର ନାହିଁ, ଅଣ୍ଟା ନାହିଁ, ମାଛ ନାହିଁ, କିଛି ମିଳୁନାହିଁ । ପନିପରିବା, କ୍ଷାର ଗାଁରେ ହୁଏ । ମାତ୍ର ଗାଁର ଲୋକ ତାହା ଦେଖିବାକୁ ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ । ତାହା ସହରର ବଜାରକୁ ଚାଲିଯାଏ । ଏହା ହେଲା ସ୍ଥାନୀୟ

କୃଷି ଅର୍ଥନୀତିର ଅବସ୍ଥା । ଗ୍ରାମରେ ବିଭିନ୍ନ ଧରଣର ସ୍ଥାନୀୟ କାରିଗର, ଯେମିତି ତତ୍ତ୍ଵ, କୁମାର ଜୟୋତି ଆଜି ସେମାନଙ୍କର ଅଣ୍ଟିଦ୍ଵାରା ଜିଆଇ ରଖିବା ହିଁ ଅସମ୍ଭାଳ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଯେଉଁ ତେଲି ତେଲ ବନଉଥୁଲା ସେତ ଆଜି ଲୋପ ପାଇ ଯାଇଛି । ଗ୍ରାମୀଣ ଜୀବନରେ ଗୋଷ୍ଠୀବନ୍ଧ ଜୀବନ (community life) ସ୍ଵଯଂ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥନୀତି ଭାରତବର୍ଷରେ ବହୁ ଦିନରୁ ଅତୀତ ହୋଇଯାଇଛି । ଏଇତ ହେଲା ଅବସ୍ଥା । ତାପରେ ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା, ଭାରତୀୟ କୃଷି ଅର୍ଥନୀତିର ସ୍ଵରୂପ କ'ଣ ? ଭାରତୀୟ କୃଷି ଉପାଦନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଏବଂ କୃଷିଜାତ ଦ୍ୱାରା ଚରିତ୍ର କ'ଣ ? ଏ ଦେଶରେ ଭୂମି ସମ୍ପର୍କର ଚରିତ୍ର କ'ଣ ? ଭୂମିରେ ଯେଉଁ ଉପାଦନ ହୁଏ, ଯେଉଁ ଉପାଦନରେ ଶ୍ରମଶକ୍ତି ନିଯୁକ୍ତ ହୁଏ ସେହି ଶ୍ରମଶକ୍ତିର ଚରିତ୍ର କଣ ? ଏହିବୁ ବିଷୟରେ ଆମର ବହୁ ଆଲୋଚନା ରହିଛି ।

ଭାରତର ଅର୍ଥନୀତି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଅର୍ଥନୀତି

ଆଲୋଚନା କରି ଆମେ ଦର୍ଶାଇଛୁ, ଆମ ଦେଶରେ ଗ୍ରାମୀଣ ଅର୍ଥନୀତିରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ସମ୍ପର୍କର ଭିତ୍ତିରେ ଉପାଦନ ହେଉଛି । ଜମି କାରଖାନା ଭଲି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଉପାଦନର ଏକ ଉପାୟ, ଏକ ଯନ୍ତ୍ରରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହୋଇଛି ଏବଂ ଏହି ଜମି କ୍ରମଶଃ ହିଁ ଗ୍ରାମୀଣ ଜନସଂଖ୍ୟାର ଶତକତା ୮୫ଭାଗ ମଣିଷ, ଯେଉଁମାନେ ସର୍ବହରା ଏବଂ ଅଞ୍ଚ ସର୍ବହରା ପ୍ରକଳ୍ପ ଖସି ଆସିଛନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ହାତଛତା ହୋଇ ମୁଣ୍ଡିମେୟ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ଠୁଳ ହେଉଛି । ଗ୍ରାମୀଣ ଜନସଂଖ୍ୟାର ମାତ୍ର ୫ ରୁ ୨ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ ୫୫ରୁ ୨୦ ଶତାଂଶ ଜମି କେନ୍ତ୍ରୀଭୂତ ହୋଇପଡ଼ିଛି । ଗ୍ରାମୀଣ ଅର୍ଥନୀତିରେ ଯେଉଁ ଉପାଦନ ହେଉଛି ଯାହାକୁ ଆମେ କୃଷିଜାତ ଉପାଦନ କହୁ, ସେଗୁଡ଼ିକ ଆଜି ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଜାତୀୟ ବଜାରର ପଣ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଛି । ଏହି କୃଷିଜାତ ପଣ୍ୟ, ଯାହା ମାଲିକମାନେ ଜମିରେ ପୁଞ୍ଜି ବିନିଯୋଗ କରି ଉପାଦନ କରୁଛନ୍ତି । ତାହାମଧ ସେମାନେ ମାଲିକ-ମଜୁରିଆ ଅର୍ଥାତ୍ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଉପାଦନ ସମ୍ପର୍କର ଭିତ୍ତିରେ ହିଁ କରୁଛନ୍ତି । ଗ୍ରାମୀଣ ଜନସଂଖ୍ୟାର ପ୍ରାୟ ଶତକତା ୮୫ ଭାଗ ହେଉଛନ୍ତି ଭୂମିହୀନ ଚାଷୀ ଓ କ୍ଷେତମଜୁରାଆ । ସହରର କଳକାରଖାନାରେ ସର୍ବହରା ମଜୁରିଆ ଭଲି ଏମାନେ ମଧ୍ୟ ସର୍ବହରା ଏବଂ କୃଷିଜାତ ପଣ୍ୟ-ଉପାଦନରେ ଏମାନେ ହିଁ ପ୍ରଧାନ ଶ୍ରମଶକ୍ତି । ଏହି ଯେଉଁ କ୍ରମଶଃ ଭୂମିହୀନ ସର୍ବହରା କ୍ଷେତମଜୁରିଆଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା, ମୁଣ୍ଡିମେୟ ଲୋକଙ୍କ ହାତରେ କ୍ରମଶଃ ଜମି କେନ୍ତ୍ରୀଭୂତ ହେବା, ମାଲିକ-ମଜୁରିଆ ସମ୍ପର୍କର ଭିତ୍ତିରେ ଉପାଦନ ହେବା, ଶ୍ରମଶକ୍ତିର ସର୍ବହରା ଚରିତ୍ର ଅଞ୍ଜନ କରିବା ଏବଂ

ସର୍ବୋପରି କୃଷି ଉପାଦନ ଜାତୀୟ ବଜାରର ପଣ୍ଡରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବା - ଏହିସବୁ ପ୍ରମାଣ କରେ ଭାରତର କୃଷି ଅର୍ଥନାତି ମୂଳତଃ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଅର୍ଥନାତି । କୃଷି ଅର୍ଥନାତିରେ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଅନୁପ୍ରବେଶ ବ୍ୟାପାରରେ ଲେନିନଙ୍କର ଏକ ମୂଲ୍ୟବାନ ଶିକ୍ଷାର କଥା ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ସ୍ଥରଣ କରାଇ ଦେବାକୁ ଚାହେଁ । କୃଷିରେ ଯେଉଁ ପୁଞ୍ଜିବାଦର ଅନୁପ୍ରବେଶ ଘଟିଛି, ଏକଥା କାହାଦ୍ୱାରା ବୁଝାଯାଇ ପାରିବ ତାହା ଦର୍ଶାଇବାକୁ ଯାଇ ଲେନିନ ତାଙ୍କର ବିଖ୍ୟାତ ଗ୍ରନ୍ତ “Agrarian question in Russia at the end of nineteenth century”ରେ ଯେଉଁ ଲକ୍ଷଣ ଗୁଡ଼ିକର କଥା କହିଛନ୍ତି ତାହାହେଲା ମୁଣ୍ଡମେୟଙ୍କ ହାତରେ କ୍ରମାଗତ ଜଦି କେହ୍ତାଉଁ ହେବା, ଭୂମିହାନ କ୍ଷେତ୍ରମଙ୍କୁରିଆଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା କ୍ରମାଗତ ବୃଦ୍ଧି ପାଇବା, ତାଷ କ୍ଷେତ୍ରରେ କ୍ରମାଗତ ମଙ୍ଗୁରା ବିନିମୟରେ କୃଷି ଶ୍ରମିକ ନିଯୋଗ କରିବା ଏବଂ ସର୍ବୋପରି କୃଷିରେ ଉପାନ୍ତିତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଜାତୀୟ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ବଜାରର ପଣ୍ଡରେ ରୂପାନ୍ତରିତ ହେବା ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ବ୍ୟକ୍ଷାୟ ବାଣିଜ୍ୟ (capitalist trade and commerce) ଦ୍ୱାରା ସମୟକ୍ରମେ କୃଷି ଅର୍ଥନାତି ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୁଏ । ସାମନ୍ତତତ୍ତ୍ଵର ଉତ୍ସାହଶୈଳେ କହିଲେ ଯତ୍ ସାମାନ୍ୟ ଅଛି, ଯାହା ପୂର୍ବରୁ ବହୁ ଆଲୋଚନାରେ ଆମେ ଦର୍ଶାଇଛୁ, ତାହାହେଲା ଏହି ଦେଶର ଜାତୀୟ ନେତୃତ୍ବ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ଏବଂ ସାମନ୍ତତତ୍ତ୍ଵ ବିରୋଧୀ ସଂଗ୍ରାମରେ ଆପୋଷମୂଖୀ ହେବାରୁ ସାଂସ୍କୃତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ, ସଂଭାରରେ, ଅଭ୍ୟାସ ଓ ଆଚରଣରେ ତାର ପ୍ରଭାବ ଆଜି ମଧ୍ୟ ରହିଯାଇଛି ଏବଂ ବଞ୍ଚାଇ ରଖାଯାଇଛି ।

ଏବେ ଆମର କୃଷି ଅର୍ଥନାତିର ଯେଉଁ ଛବି ବା ସ୍ଵରୂପ ଟିକିଏ ପୂର୍ବରୁ ମୁଁ ଆପଣମାନଙ୍କୁ କହିଲି, ତା ସହିତ ଲେନିନଙ୍କର ଏହି ମୂଲ୍ୟାୟନକୁ ମିଳାଇ ଦେଖନ୍ତୁ । ଏଥରୁ ଏହା କ’ଣ ପ୍ରମାଣ ହୁଏନା, ଯାହା ମୁଁ ପୂର୍ବରୁ କହିଲି, ଅର୍ଥାତ୍, ଆମର କୃଷି ଅର୍ଥନାତି ମୂଳତଃ ପୁଞ୍ଜିବାଦୀ ଅର୍ଥନାତି ? ଏହି ଅବସ୍ଥା ହିଁ ପ୍ରମାଣକରେ, ବିପ୍ଳବର ପ୍ରତିକର୍ଷା ନିର୍ଣ୍ଣୟ ବା ବିପ୍ଳବର ସ୍ଵରର ପ୍ରଶ୍ନରେ ତାନ ସହିତ ଭାରତବର୍ଷର କୌଣସି ମୌଳିକ ସାହୁତ୍ୟ ନାହିଁ । ତେବେ ପୂର୍ବରୁ ଯାହା କହିଛି, ଦେଶର ବିଶାଳତା, ଦେଶର ଜନଗଣଙ୍କର ଏକ ବିରାଟ ଅଂଶ ଶତକତା ୩୦ ଭାଗ ଲୋକଙ୍କର କୃଷକ ସମ୍ପଦାୟଭାବେ ଅବସ୍ଥାନ, ଏହିସବୁ ଦିଗରୁ କିଛି ମେଲ ଅଛି । ତେଣୁ ବିପ୍ଳବର ଲତେଇ ପରିଚାଳନାର କଳା, କୌଣସି ଦିଗରୁ ତାନ ସହିତ, ଭିଏତନାମ ସହିତ, ଏଉଳି ଅନେକ ତୁଳନାମୂଳକ ଭାବେ ପଛିଆ ଦେଶ ସହିତ ଭାରତବର୍ଷର ମେଲ ଅଛି ।

ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନେତୃତ୍ବ ସହିତ ଦୁଦ୍ଧମୂଳକ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନରେ

ଆମ ଦେଶର କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନାମଧାରୀ ବଳଗ୍ରୁତିକର ବ୍ୟର୍ଥତା

ଆଉ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ କଥା ହେଲା, ନଭେଯର ବିପ୍ଳବ ସମୟରେ ଲେନିନଙ୍କ ଉତ୍ତିକୁ ଉଚ୍ଛତ କରି ନକ୍ଷଳପତ୍ର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ନକଳ କରିବା ଛାତିବା ପାଇଁ କହିବାକୁ ହେବ । କହିବାକୁ ହେବ, ତା ନହେଲେ ସେମାନେ ମାଓ-ସେ-ତୁଂଙ୍କୁ ବୁଢାଇବେ, ଚୀନର ପାର୍ଟିକୁ ବୁଢାଇବେ । ଆଉ ଆମ ଦେଶର ବିପ୍ଳବକୁ ତ ବୁଢାଇ ଚାଲିଛନ୍ତି । ଏହା ହେଲେ ବିଶ୍ୱ ବିପ୍ଳବ ତ ବୁଢ଼ିବ, ଏବଂ ତାଦ୍ୱାରା ଏ ଦେଶର ବିପ୍ଳବ ମଧ୍ୟ ବୁଢ଼ିବ । ନକଳ କରି ବିପ୍ଳବ ହୁଏନାହିଁ । କୌଣସି ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ହୁଏନାହିଁ । ବିପ୍ଳବୀ ତରୁ ଯେଉଁଠ ଯେଉଁ ଦେଶରେ ବିକଶିତ ହୋଇଥାଉନା କାହିଁକି, ସେମାନେ ତାହା ଆୟତ କରନ୍ତୁ । ତାଙ୍କୁ ବିଶେଷାକୃତ ରୂପରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର କ୍ଷମତା ସେମାନଙ୍କୁ ଅବଶ୍ୟ ଅର୍ଜନ କରିବାକୁ ହେବ । ଯଦି ମାର୍କ୍ସବାଦକୁ, ବିପ୍ଳବର ତରକୁ, ବିପ୍ଳବର ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷା, ଯାହା ଏତେ ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶର ଲତେଇରୁ ଅର୍ଜିତ ହୋଇଛି ତାକୁ କୌଣସି ବିଶେଷ ଦେଶର ବିପ୍ଳବାମାନେ ଆୟତ କରି ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ଦେଶର ବିପ୍ଳବର ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଏବଂ ସେ ଦେଶର ଅବସ୍ଥାର ବିଶେଷ ବୈଶିଷ୍ଟ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଉପଯୋଗୀ କରି ସେହି ସାଧାରଣ ଶିକ୍ଷାଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶେଷାକୃତ ରୂପରେ ପ୍ରୟୋଗକରି ନପାରନ୍ତି ତେବେ କୌଣସି ଦେଶରେ ହିଁ ବିପ୍ଳବ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ । ତେଣୁ ପ୍ରତିଟି ବିପ୍ଳବୀ ତରୁର ତଥା ବିପ୍ଳବୀ ବିଜ୍ଞାନର ବିକାଶର ପ୍ରୟୋଜନ ଅଛି । ତାକୁ ବିଶେଷାକୃତ ରୂପରେ ପ୍ରୟୋଗ ନକରି, ବିକଶିତ ନକରି, କେହି ବିପ୍ଳବ କରିପାରିବେ ନାହିଁ । ଏହି କଥାଟିକୁ ଏହି ନକ୍ଷଳପତ୍ରୀ ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ହେବ ।

ସିପିଆଇ-ସିପିଆଇ(୬୮)ର ବିପ୍ଳବର ତରୁ ଆଲୋଚନା କରିବା ସମୟରେ ମୁଁ ବହୁତ ଥର କହିଛି ଏବଂ ନକ୍ଷଳପତ୍ରୀମାନଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ମଧ୍ୟ ଦର୍ଶାଇଛି ଯେ, ସେମାନେ ଆଜି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁଠ ଯେଉଁ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗ୍ରହଣ କରିଛନ୍ତି ସବୁଗୁଡ଼ିକୁ ହିଁ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ନେତୃତ୍ବର ଦ୍ୱାରାଦେଇ କରିଛନ୍ତି । ଚିରକାଳ ହୁଏତ ସୋଭିଏତ କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି, ନଚେତ୍, ଚୀନ କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ଅଥବା ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସମ୍ବିଳନୀ ଗୁଡ଼ିକରେ ଗୃହୀତ ଜେନେରାଲ ଲାଇନ୍‌ର (ସାଧାରଣ ତରୁ) ଠିକ୍ ଅବିକଳ କପିକରି ସେମାନେ ଭାରତବର୍ଷର ସମାଜକୁ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି । ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଆଉ ଏକ ବିଷୟ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଚାହେଁ ଯେଉଁଠା କି ସେମାନେ ଆଦୋ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ନାହାନ୍ତି ।

ଯେତେବେଳେ ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିଗୁଡ଼ିକର ମତାମତ ଏବଂ ଅଭିଜ୍ଞତାର ବିନିମୟ ଓ ଦୃଷ୍ଟି ସଂଘାତର ମଧ୍ୟଦେଇ ଏକ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ଜେନେରାଲ ଲାଇନ୍ ଗତି ଉଠେ, ଯାହା ହେଉଛି ସେହି ବିଶେଷ ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ପରିସ୍ଥିତିରେ ସାଧାରଣ ମୂଳତତ୍ତ୍ଵ (fundamental line) । ମାତ୍ର ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଗୃହୀତ ଏହି ସାଧାରଣ ତତ୍ତ୍ଵକୁ ଅବିକଳ କପିକରି କୌଣସି ଦେଶରେ ବିପ୍ଳବ ହୋଇ ପାରିବ ନାହିଁ । କାରଣ ଏହି ସାଧାରଣ ତତ୍ତ୍ଵକୁ ପ୍ରତିଟି ଦେଶରେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ଗଲେ ହିଁ, ସେହି ଦେଶର ବିଶେଷ ଅବସ୍ଥାର ପରିପ୍ରେକ୍ଷାରେ ତା ସହିତ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ପାର୍ଥକ୍ୟ ଦେଖାଦେବ, ଅର୍ଥାତ୍ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଖାଦେବ । ଏହି ଦୃଷ୍ଟିକୁ ସଠିକ ଭାବେ ସମାଧାନ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହେଲେ ତେବେ ଯାଇ ଗୋଟିଏ ଦେଶର ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିର ସଠିକ୍ ବିଶ୍ଲେଷଣ ପଥରେ ସେହି ଦେଶର ବିପ୍ଳବର ବିଶେଷ ଲାଇନଟି ଗତି ତୋଳିବା ସମ୍ଭବ ଏବଂ ତାହା ହେବ ସେହି ବିଶେଷ ବିପ୍ଳବର ବିଶେଷ ତତ୍ତ୍ଵ ।

ସାଧାରଣ ମୂଳତତ୍ତ୍ଵ, ଏପରିକି ସର୍ବସମ୍ଭବ ଭାବେ ଗୃହୀତ ହେବା ପରେ ମଧ୍ୟ ସାଧାରଣ ସହିତ ବିଶେଷର ଏହି ଯେଉଁ ଦୃଷ୍ଟି ଦେଖାଦିଏ, ଯଦିଓ ସେହି ଦୃଷ୍ଟର ଚରିତ୍ର ଏକେ ଅପରର ପରିପୂରକ, ତଥାପି ଏହି ବିଷୟରେ କୌଣସି ସମେହ ନାହିଁଯେ, ଏହି ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟରେ ଦୃଷ୍ଟି ଓ ସଂଘାତ ଅଛି ଏବଂ ତାହା ସବୁ ସମୟରେ ରହିବ । ସାଧାରଣ ସହିତ ବିଶେଷର ଏହି ଦୃଷ୍ଟି ଓ ସଂଘାତର ଚରିତ୍ରକୁ ଆମ ଦେଶର କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟି ନାମଧାରୀ ପୂର୍ବର ଅଭିବଳ୍ପ ପାର୍ଟିଟି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନର ତିନି ଭାଗରେ ବିଭିନ୍ନ କୌଣସି ପାର୍ଟି ଆଗରୁ ବି ଧରି ପାରି ନାହାନ୍ତି ଏବଂ ଆଜି ମଧ୍ୟ ଧରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ମନେ କରନ୍ତି, ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ନେତୃତ୍ବର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ମାନି ଚଳିବା ଅର୍ଥ ହେଉଛି, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଅବିକଳ କପି କରିବା, ଅଥବା ଉପର ଠାଉରିଆ ଭାବରେ ସଂଘୋଜନ ଅଥବା ପରିବର୍ତ୍ତନ କରି ବା ପ୍ରକାଶ ଭଙ୍ଗାରେ ସାମାନ୍ୟ ବଦଳାଇ ସେହି ବିପ୍ଳବର ଲାଇନଟିକୁ ଆମ ଦେଶର ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିର ମୁଣ୍ଡରେ ଲଦି ଦେବା । ସିପିଆଇର ଜାତୀୟ ବୁର୍ଜୁଆ ସହିତ ଜାତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍ ଗଠନକରି ଜାତୀୟ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ଆନ୍ଦୋଳନ (ଯାହା ପ୍ରକୃତରେ ବୁର୍ଜୁଆ ତେମୋକ୍ରାଟିକ୍ ଧାରାକୁ ହିଁ ପ୍ରତିପଳିତ କରୁଛି) ପ୍ରକିମ୍ବା ମଧ୍ୟଦେଇ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ ସଫଳ କରିବାର ତତ୍ତ୍ଵ, ସିପିଆଇ(ଏମ)ର ସିଧାସଳଖ ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବର ତତ୍ତ୍ଵ ଅଥବା ନକ୍ଷଳପ୍ଲାନଙ୍କର ଭାରତବର୍ଷକୁ ଅଧା ଔପନିବେଷ୍ଟିକ- ଅଧା ସାମନ୍ତରାନ୍ତ୍ରିକ ରାଷ୍ଟ୍ରଭାବେ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରି ଗ୍ରାମାଞ୍ଚଳରେ ମୁକ୍ତାଞ୍ଚଳ ସୃଷ୍ଟି କରି ସହର ଘେରି ଜନଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ବିପ୍ଳବ ସଫଳ କରିବାର ତତ୍ତ୍ଵକୁ ଯଦି ଆପଣମାନେ ବିଶେଷଣ କରନ୍ତି, ତାହେଲେ ଦେଖିବାକୁ ପାଇବେ, ଏହି ତିନି ପାର୍ଟି ହିଁ ଭାରତବର୍ଷର

ସମାଜ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ବାସ୍ତବ ଅବସ୍ଥାକୁ ଅସ୍ଵାକାର କରି ମୂଳରୁ ଶେଷ ଯାଏ ଆନ୍ଦର୍ଜାତିକ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ସନ୍ଧିଲନୀ ବା ବୈଠକରେ ଗୃହୀତ ସାଧାରଣ ତତ୍ତ୍ଵ ଅଥବା ସୋରିଏତ ନେତୃତ୍ବ ବା ଚାନ ନେତୃତ୍ବର ବ୍ୟାଖ୍ୟାକୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ଉପରେ ଏକ ଭବ୍ର ଚାପରେ ସେହି ତତ୍ତ୍ଵ ସପକ୍ଷରେ ଯୁଦ୍ଧ ଓ ମନଗତା ମାଲମସଲା ଯୋଗାତ କରିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି ।

ନଭେମ୍ବର ବିପ୍ଳବର ଶିକ୍ଷାକୁ ପାମଗ୍ରିଳ ଭାବେ

ଗର୍ଭଣ ଓ ପ୍ରୟୋଗ କରିବାକୁ ହେବ

ଏଥର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ ସମ୍ପର୍କରେ ଏଠାରେ ମୁଁ ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ଚାହେଁ । ଆଜିକାଲି ଏହି କଥାଟି କହିବା ଏକ ରାତି ହୋଇଯାଇଛି ଯେ, ଆମ ଦଳର ତତ୍ତ୍ଵ ଖୁବ ଭଲ ଏହି କଥାଟି ଆମେ ମଧ୍ୟ ନାନା ବାୟା ଗୀତ ଭଲି ଶୁଣୁଛୁ । କେବଳ ଆମ ଦଳର କର୍ମୀମାନେ ଏକଥା କହୁଛନ୍ତି ତା ନୁହେଁ, ବାହାରର ଲୋକ ମଧ୍ୟ କହିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ତଥାକଥୁତ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟ ପାର୍ଟିଗୁଡ଼ିକର କର୍ମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ହିଁ କହିବା ଆରମ୍ଭ କରିଦେଇଛନ୍ତି । ଜେନ୍ଦ୍ରନ ଆୟତ୍ତିକାନରୁ ହିଁ ସେମାନେ କହିଛନ୍ତି । ପୁଣି ବିରୁଦ୍ଧବାଦୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଅନେକ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଆମ ଦଳର ନାଟି ଭଲଭାବେ ବୁଝିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ନାହିଁ କିମ୍ବା ଦଳଟିକୁ ଭଲଭାବରେ ବୁଝିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ଖୁବ ବାଧବାଧକତାରେ ସେମାନଙ୍କର ଅନେକ ନେତାଙ୍କୁ ଆମ କମ୍ୟୁନିଷ୍ଟମାନଙ୍କ ସହିତ ଆଲୋଚନାରେ ବସିବାକୁ ହୁଏ ଏବଂ ତାହା ଫଳରେ କାଳେ ସେମାନଙ୍କ ଝାନ, ବିଦ୍ୟା ବୁଦ୍ଧିର ଗଢ଼ରତା ଧରା ପଡ଼ିଯିବ ସେହି ଭୟରୁ ଯେମିତି ଆଲୋଚନା କରିବାକୁ ନ ପଡ଼େ, ତେଣୁ ସେମାନେ ପୂର୍ବରୁ କହି ଦିଅନ୍ତି ଆପଣମାନଙ୍କର ତତ୍ତ୍ଵ ଖୁବ ଭଲ, ବିଶ୍ଲେଷଣ ଖୁବ ଭଲ । ଆମର କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ କୁହନ୍ତି, ଆମର ବିଶ୍ଲେଷଣ ଖୁବ ଭଲ, ତତ୍ତ୍ଵ ସଠିକ, ଖୁବ ସଠିକ । ତେବେ ମୁଁ କହୁଛି, ତତ୍ତ୍ଵ ଯେତେବେଳେ ଆମର ସଠିକ, ସେତେବେଳେ ନାହିରେ ତେଲ ଦେଇ ଶୋଇପଡ଼ନ୍ତୁ ! ଆମର ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵ ଯେତେବେଳେ ସଠିକ, ରାଜନୈତିକ ବିଶ୍ଲେଷଣ ଯେତେବେଳେ ସଠିକ, ସେତେବେଳେ ନାହିରେ ତେଲ ଦେଇ ଶୋଇ ପଡ଼ିବା ଛଡ଼ା ଆଉ କ’ଣ କରିବାର ରହିଛି, ବିପ୍ଳବ ତ ଆପେ ଆପେ ହୋଇଯିବ, ସଠିକ ତତ୍ତ୍ଵ ଯୋଗୁଁ ବିପ୍ଳବ ଆପେ ଆପେ ହୋଇଯିବ ! ନା, ତା ହୁଏନା । ଏଥପାଇଁ ମୁଁ ଦେଖାଇବାକୁ ଚାହିଁଛି ନଭେମ୍ବର ବିପ୍ଳବର

ଆଉ ଏକ ଗୁରୁତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ବିପ୍ଳବୀ ଶିକ୍ଷା ହେଲା ଏହାଯେ, ଖାଲି ତତ୍ତ୍ଵ ସଠିକ୍ ହେଲେ ହେବନାହିଁ, ତତ୍ତ୍ଵକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିବାର ଉପଯୋଗୀ ଶକ୍ତିଶାଳା ବିପ୍ଳବୀ ଦଳ, ଉପଯୁକ୍ତ ଯୋଗ୍ୟତା ସମ୍ବନ୍ଧ ବ୍ୟାପକ ବିପ୍ଳବୀ ସଂଗ୍ରହ ଓ କର୍ମୀ ବାହିନୀ ଦରକାର । ନହେଲେ ସଠିକ୍ ତତ୍ତ୍ଵ ଆପଣଙ୍କାର୍ଥୀ ବିପ୍ଳବ କରିଦେବନାହିଁ ।

ଏହି ଯେଉଁ ବିପ୍ଳବ ସମ୍ପର୍କରେ ମାନବିକ ଆବେଦନ ବା ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ସମ୍ପର୍କରେ ବହୁ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ଜାଣୁଛି, ଶିଖୁଛି, କାହିଁକି ଶିଖୁଛି ? ଶିଖୁଛି ରାଜନୀତି, ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀର ବିପ୍ଳବୀ ରାଜନୀତି ଆୟର କରିବା ପାଇଁ, ଆଉ ସେହି ରାଜନୀତି ଶ୍ରମିକ ଶ୍ରେଣୀ ସହ ସମସ୍ତ ଅଂଶର ମେହନତି ଜନଗଣଙ୍କୁ ବୁଝେଇ ସେମାନଙ୍କୁ ବିପ୍ଳବୀ ସଂଗ୍ରହନରେ ସଂଘବନ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ । ତାନହେଲେ, ମାନବିକ ମୂଲ୍ୟବୋଧ ଅର୍ଜନ କରିବା, ସଂସ୍କୃତି ଅର୍ଜନ କରିବା, ଏସବୁ ଦରକାର କ'ଣ ? ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ସଂସ୍କୃତି, ମହାନୂତ୍ତରତା, ପ୍ରଗାଢ଼ ଜ୍ଞାନ, ବିରାଟ ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ଏସବୁର ଅର୍ଥ କ'ଣ ? ଏସବୁର ପ୍ରଯୋଜନ କ'ଣ ? ଯଦି ସର୍ବହରା ସଂସ୍କୃତି କଣା, ଦଳର ବିଶେଷ ରାଜନୀତି କଣା, ବିଶେଷ ପରିସ୍ଥିତିରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜନୀତି ସହିତ ଏହି ରାଜନୀତିର ଲତେଇ କେଉଁଠି, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ଆମର କୌଣସି ଜ୍ଞାନ ନଥାଏ ? କେବଳ ଜୟ ମଧ୍ୟରେ ନୁହେଁ, ବ୍ୟର୍ଥତା ମଧ୍ୟରେ, ହତାଶା ମଧ୍ୟରେ ଏବଂ ଅସୁବିଧା ମଧ୍ୟରେ ବି ଯଦି ସେ ଲତେଇ ପରିଚାଳନା କରିବାର କ୍ଷମତା ଆମର ନଥାଏ ? ଜୟ ଯେତେବେଳେ ହେଉଛି ସେତେବେଳେ, ପୁଣି ଯେତେବେଳେ ମାତ୍ର ଖାଉଛି, ବାରମ୍ବାର ବାରମ୍ବାର ପରାଜିତ ହେଉଛି, ଏପରିକି ସେତେବେଳେ ମଧ୍ୟ ବିରୁଦ୍ଧ ପକ୍ଷ ସହ ଲତେଇକରି ଦଳର ରାଜନୀତିକୁ ମୁଁ ରୂପ ଦେଇପାରେ କି ନାହିଁ - ଏହି କ୍ଷମତା ଅର୍ଜନ କରିବା ପାଇଁ ତ ସଂସ୍କୃତି, ମୂଲ୍ୟବୋଧ, ଦର୍ଶନ, ଜ୍ଞାନାଦି ସବୁ ଶିଖିବା - ସେଇଯା ତ ?

ବିପ୍ଳବୀ ଆଚରଣ ଓ ଶୁଣ୍ଙ୍ଗଲାବୋଧର ଗୁରୁତ୍ୱ

ଦେଶୁ ଏହା କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତା ଅର୍ଜନ କରିବା ନିମନ୍ତେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ପ୍ରୟୋଜନ, ତାହା ହେଲା ବିପ୍ଳବୀ ଆଚରଣ ଓ ଶୁଣ୍ଙ୍ଗଲାବୋଧ । ମିଲିଟାରୀରେ ଶୁଣ୍ଙ୍ଗଲା ଅର୍ଥ, ଜୋର ଜବରଦସ୍ତି ବିଧା ଗୋଇଠା ମାରି କାମ ଆଦାୟ କରାଯାଏ । ମନ ଭିତରେ କେହି ମାନ୍ୟ ବା ନମାନ୍ୟ, ଯାହା କହୁଛି ତାହା କରିବାକୁ ହେବ । ନହେଲେ ପଇସା ମିଲିବ ନାହିଁ, ଚାକିରା ରହିବ ନାହିଁ, ଖାଲି ସେତିକି ନୁହେଁ, ଥରେ ଯଦି କେହି ମିଲିଟାରୀରେ ନାମ ଲେଖାଇଛି, ପଳାଇ ଯାଇ ପାରିବନାହିଁ, କାନ ଧରିନେଇ ଆସିବେ, ନହେଲେ ଜେଲରେ ପୁରାଇଦେବେ । ମିଲିଟାରୀରେ ଲୋକେ ତିଥିପୁନି ମାନି ଚଳିବାକୁ ବାଧ ହୁଅନ୍ତି ।

ମାତ୍ର ବିପୁଲୀ ଦଳର ଶୃଙ୍ଖଳାବୋଧ ମିଲିଟାରୀ ଶୃଙ୍ଖଳା ନୁହେଁ । ଏଠି ସେହି ପ୍ରଶ୍ନ ହିଁ ଆସେ ନାହିଁ । ବିପୁଲୀ ଦଳରେ ମିଲିଟାରୀ ଭଲି ବ୍ୟାପାର ନାହିଁ ଏହି କାରଣରୁ ଯେ, ଏଠାରେ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ଉଲ୍ଲେଖନ କରିବାରେ ପ୍ରସ୍ତର ଦିତ । ବିପୁଲୀ ଦଳରେ ପ୍ରଯୋଜନର ଉପଲବ୍ଧି ମଧ୍ୟ ସ୍ଵେଚ୍ଛାପ୍ରଶ୍ନାଦିତ (Voluntary) । ଆମେ ସମସ୍ତେ ବୁଝି କରି ତାହା କରୁ । କିନ୍ତୁ ଶୃଙ୍ଖଳାର ସ୍ଵରୂପ ଏଠି ଯାନ୍ତିକ ନୁହେଁ ବୋଲି କେହି କ'ଣ ତାହାକୁ ସୁବିଧାଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରେ ? ଏହା କ'ଣ ଏକ ସୁବିଧା ବା ପ୍ରିଭିଲେଜ୍ ?

ମାତ୍ର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଦଳର ବେଶ କିଛି କର୍ମାଙ୍କର ଆଚରଣ ମୋଡେ ଚିନ୍ତିତ କରିଛି, ମୁଁ କିଛି ମାତ୍ରାରେ ଉଦ୍‌ବିଗ୍ନ । I am a bit disturbed । କାରଣ ମୁଁ ଦେଖୁଛି, କିଛି କିଛି ନେତୃଷ୍ଠାନୀୟ କମ୍ପ୍ରେତ ସାଧାରଣ କମ୍ପ୍ରେତଙ୍କ କଥା ପରେ କହିବି, ବହୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ବ ପାଳନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଖାଲି ଗଞ୍ଜ - ଆଲୋଚନାରେ ସମୟ କଟାନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ କୌଣସି ଦାୟିତ୍ବ ଅଛି ବା ସେମାନେ କେଉଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାୟିତ୍ବ ନେଇଛନ୍ତି, ଥରେ ହେଲେ ବି ସେହି କମ୍ପ୍ରେତମାନେ ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ । ମାତ୍ର ଦୁନିଆରେ କେଉଁଠି କ'ଣ ଘରୁଛି ତାର ଖବର ସଂଗ୍ରହ କରିବାରେ ସେମାନଙ୍କର ଖୁବ୍ ଉପସାହ । ସମଗ୍ର ବିଶ୍ୱ ବିପୁଲର ଚିନ୍ତା ସେମାନଙ୍କ ମୁଣ୍ଡରେ, ମାତ୍ର ନିଜର କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାୟିତ୍ବ ଅଛି କି ନାହିଁ ତାହାନେଇ କୌଣସି ଭାବନା ନାହିଁ । ସେମାନେ ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ, ସେମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍‌ଦେୟାଗ କେଉଁଠି, ସେମାନେ ନିଜେ କି ଦାୟିତ୍ବ ପାଳନ କରନ୍ତି ? ଯଦି ପାଳନ ନକରନ୍ତି, ତାହେଲେ କାମର ଯେମିତି କ୍ଷତି ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ବଜ୍ଞାନହୀନତା ଯେମିତି ବତେ, ସେମିତି ପୁଣି ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଉଗ୍ର ଅଭ୍ୟାସ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼ିପାରେ । ଏହିଭଲି ହେଲେ ସମଗ୍ର ପାର୍ଟିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାୟିତ୍ବ ପାଳନ କରିବା ପ୍ରଶ୍ନ କିଛି ରହିବ ନାହିଁ; ସବୁକିଛି କର୍ମାମାନଙ୍କର ଖୁଅଳ ଖୁସିର ବିଷୟ ହୋଇପଡ଼ିବ । ଆଉ ଏହିଭଲିଭାବେ ପାର୍ଟିର କୌଣସି ଯୁନିଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେନା । ମାତ୍ର ମୁଁ ସାମ୍ପୁତିକ କାଳରେ ଦେଖୁଛି, ଦାୟିତ୍ବଶାଳ କମ୍ପ୍ରେତ ମାନଙ୍କ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନେକ ସମୟରେ ଏହି ଧରଣର ଆଚରଣ କରନ୍ତି । ଦ୍ୱିତୀୟତଃ ବହୁ ନେତୃଷ୍ଠାନୀୟ କମ୍ପ୍ରେତ ଶୃଙ୍ଖଳା (discipline) ଶିଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଆୟମାନଙ୍କର ସମସ୍ତ ଆଚରଣ ମଧ୍ୟରେ କେତେବୁନ୍ଦିଏ ମୌଳିକ ଆଚରଣର ଦିଗ ରହିଛି । ସେମାନେ ଯଦି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନମାନନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କର ଯଦି ଶୃଙ୍ଖଳା ନରୁହେ, ତାହେଲେ ସେମାନେ ଯେଉଁ ଲୋକମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କରିଛନ୍ତି, ସେହି ଲୋକମାନେ କଣ ଶିଖିବେ ? ସେହି ଲୋକମାନେ ଯେଉଁ ଲତେଇ କରିଛନ୍ତି ସେଇ ଲତେଇର ମୂଳ୍ୟ କ'ଣ ? ଅସୁବିଧା ସମୟରେ ବା ହଠାତ୍ ଏକ ଆକ୍ରମଣ ମଧ୍ୟରେ ସବୁକିଛି ସହ୍ୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ଓ ଶିକ୍ଷା ସେମାନେ କେଉଁଠି ପାଇବେ ?

ମତ ବିରୋଧ କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିପ୍ଳବୀ କର୍ମାଙ୍କର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଜଣ ହେବ

ପସନ୍ଦ ନହେଲେ ‘ପ୍ରତିକ୍ରିୟା’ (react) ପ୍ରକାଶ କରିବୁ । କୌଣସି ବିଷୟରେ ମତ ବିରୋଧ ହେବାମାତ୍ରେ ହିଁ ଓଳଚା ପାଲଚା କହି ଚାଲିବୁ, ମନ ପସନ୍ଦ ନହେଲେ ଆତ୍ମଆଳରେ ଆଲୋଚନା କରି ଚାଲିବୁ । ଏହିସବୁ ପେଟି ବୁଝୁଆ ବଦ୍ଧଯାସ, ଏଗୁଡ଼ିକ ଆମ ଚରିତ୍ରର ନେତିବାଚକ ଦିଗ । ଆମେ ସମାଜରୁ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ପାଇଛୁ । ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖୁ ଭୟଭୀତ ହେବାର କାରଣ ନାହିଁ । ମାତ୍ର ବୁଝିବା ଦରକାର, ଏଗୁଡ଼ିକ ଆମ୍ବମାନଙ୍କର ଦୂର୍ବଳତାର ଦିଗ, ଆମର ତୃଟିର ଦିଗ, ଆମ ଚରିତ୍ରର ନେତିବାଚକ ଦିଗ । ଫଳରେ ଏଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ହେବ । ମାତ୍ର ଚରିତ୍ରର ଏହି ନେତିବାଚକ ଦିଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂର କରିବାର ଶିକ୍ଷା ଆମେ କେଉଁଠୁ ପାଇବୁ ଯଦି ଆମେ ଶୁଣିଲା ନଶିଖୁ, ଯଦି ଆମର ଆଚରଣ ବିପ୍ଳବୀ କର୍ମୀ ସୁଲଭ ନହୁଁ ? ବିପ୍ଳବର ସାମାଜିକ ସ୍ଵାର୍ଥରେ ଏହି ଶିକ୍ଷା ତ ଆମର ରହିବା ଦରକାର ।

ଅନେକ ସମୟରେ ଏଭଳି ଘଟିପାରେ ଯେ, କୌଣସି ବିଷୟରେ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବା ବ୍ୟାପାରରେ କୌଣସି ବଢ଼ିରେ କଣ୍ଠେ ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମତ ବିରୋଧ ହୋଇପାରେ, ଭୁଲ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୋଇପାରେ । କାହାର ଭୁଲ ପାଇଁ ଏ ଘଟଣା ଘଟିପାରେ । ମାତ୍ର ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ହେବ, ଯାର ଭୁଲ ପାଇଁ ହେଉ, ହୁଏତ ସେ ଠିକ, ମାତ୍ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ତାର ମନପସନ୍ଦ ହେଲାନାହିଁ, ତା ସବୁ ମଧ୍ୟ ବଢ଼ିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ତାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ହେବ । ସେଠି ବିଷୟଟି ମେଜର ନା ମାଇନର ମୌଳିକ ତତ୍ତ୍ଵଗତ ବିଷୟ ତା ସହିତ ଜାତିତ ନା ତାତ୍କଷଣିକ ସାଧାରଣ କୌଣସି ଏକ ସମସ୍ୟା ନେଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନେବାର ବ୍ୟାପାର ଜ୍ଞାନି ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିଚାର କରି ଆମର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଠିକ, କରିବାକୁ ହେବ । ମାତ୍ର ଏହି ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଠିକ୍ କରିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ମନୋଭାବ ଏଭଳି ହେବଯେ ମୋ ସହିତ ମତ ବିରୋଧ ହେଲେ ବି ମୋର ଶୁଣିଲା ବଜାୟ ରଖିବା ଉଚିତ । ଯଦ୍ବାରା ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଏହା ଏକ ଶିକ୍ଷାଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରେ । ଯାହାପଳନରେ ଅନ୍ୟମାନେ ଦେଖୁ ପାରିବେ ଯେ, ଦେଖ କଣ୍ଠେ ଜଣକ ନିଜେ ଯାହା ଠିକ୍ ମନେ କରୁଛି, ତାହାନେଇ ନିଜ ସପକ୍ଷରେ ଲାଭିବା ସମୟରେ ସେ ଅଳଗା ଭାବରେ ଲାଭିଛି । ମାତ୍ର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୋଇଯିବା ପରେ ସେଇ ସିଦ୍ଧାନ୍ତକୁ ସେ ଖୁସି ମନରେ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଛି । ତାର ମତ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା ନାହିଁ ବୋଲି ସେତେବେଳେ ଅନ୍ୟ ଯଦି କେହି ତାକୁ ସହାନ୍ତ୍ରୁତି ଦେଖାଇବାକୁ ଯାଏ, ସେ ତାକୁ ଓଳଚା ଯବାବ୍ ଦେଇ କୁହେ, ମୁଁ କ'ଣ ଏଠି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ମତ ଜାହାର କରିବା ପାଇଁ ଲାଭିଛି ? ମୁଁ ଯେମିତି ବୁଝିଥୁଲି ସେହିଭଳି ମତାମତ

ଦେଇ ଲତେଇ କରିଛି । କିନ୍ତୁ ଏବେ ଯାହା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ହୋଇଛି, ତାହା ପାର୍ଟିର ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏବଂ ଆମେ ସମସ୍ତେ ହିଁ ସେହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଅଂଶାଦାର । ଫଳରେ ତୁମେ ମୋତେ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇବାକୁ ଆସିଛ କାହିଁକି ? ତୁମେ କ’ଣ ମନେ କରୁଛ, ଏହି ଆଚରଣକୁ ମୁଁ ଉପସାହିତ କରିବି ? ଏହା ହେବ ତାର ଦୃଷ୍ଟିଭଙ୍ଗୀ ଓ ଆଚରଣ । ଏହି ଆଚରଣ ଯଦି ସେ ନକରନ୍ତି, ଏହି ଶୁଣିଲାବୋଧ ଯଦି ତାଙ୍କର ନଥାଏ, ଯଦି ନିଜ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନଥାଏ, ତାହେଲେ ଅନ୍ୟ କପ୍ରେତମାନେ କ’ଣ ଶିଖିବେ ? ଅନ୍ୟ କପ୍ରେତମାନେ ଯଦି ଦେଖନ୍ତି ଯେ, ନେତୃମୂଳାନୀୟ ଜଣେ କପ୍ରେତ, ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ସେ ଯାହା କୁହନ୍ତୁ, କାର୍ଯ୍ୟ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସେ ଏହି ପ୍ରକାର ଓଳଟା ପାଲଟା ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି, ତାଙ୍କର ମତାମତ ନେଇ ପିସି ପିସି କରନ୍ତି, ଅସତ୍ରୋଷ ପ୍ରକାଶ କରନ୍ତି - ସେତେବେଳେ ଏହି ସମସ୍ତ କପ୍ରେତମାନଙ୍କ ଉପରେ ତାର କ’ଣ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ପଡ଼ିବ ?

ଆଉ ଏକ ବିଷୟ ଏଠି କହିବି । ପାର୍ଟି ବର୍ତ୍ତମାନ ବିରାଟ, ପାର୍ଟିକୁ ହଜାର ହଜାର କର୍ମୀ ଆସୁଛନ୍ତି, ଅନେକ ପ୍ରକାରର କର୍ମୀ ଆସୁଛନ୍ତି । ଏହି କର୍ମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ କିଛି କର୍ମୀ ଚିକିଏ ଭଲଭାବରେ ଅଛନ୍ତି, କାହାରି ଅବସ୍ଥା ଭଲ, କିଏ ଭଲ ଚାକିରାଟିଏ କରେ, କିଏ ହୁଏତ ନିଜେ ସଂଗଠନର ପରିସ୍ଥିତି ଏହିଭଳି ଭାବେ ଗଢ଼ିତୋଳିଛି ଯାହାଫଳରେ କି ହୁଏ ତ ତାର ରହିବା- ଖାଇବାର ବଦୋବସ୍ତ ଭଲ । ପୁଣି ବେଶୀଭାଗ କର୍ମୀ ଅଛନ୍ତି ଯେଉଁମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନେତିକ ଅବସ୍ଥା ଖରାପ, ଯେଉଁମାନେ ଚାଷୀମଜୁରିଆ ଘରୁ ଆସିଛନ୍ତି, ନିମ୍ନ ମଧ୍ୟବିଭ ଘରୁ ଆସିଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କ ନିଜ ଘରେ ଖାଇବାକୁ ନାହିଁ । ଅଥବା ସେମାନେ ଦଳର ଅନ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଏଭଳି ଏକ ଜାଗାରେ ସଂଗଠନ କରୁଛନ୍ତି ଯେଉଁଠି ହୁଏତ ନିଜର ଭୂତି ପାଇଁ ଅଥବା ପରିବେଶ ପାଇଁ, ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବି ଏଭଳି ଅବସ୍ଥା ଗଢ଼ିତୋଳି ପାରିନାହାନ୍ତି ଯାହାଫଳରେ ସେମାନଙ୍କର ଚିକିଏ ଭଲ ଖାଇବା ରହିବା ହୋଇ ପାରନ୍ତା । ଏହିପରି ସବୁ ପ୍ରକାର କର୍ମୀ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଅଛନ୍ତି ଓ ରହିବେ । ଦଳ ଯେତେ ବଡ଼ହୋଇ ଚାଲିବ, ସେତେ ନାନା ଧରଣର କର୍ମୀ ସଂଖ୍ୟା)ଦିନକୁ ଦିନ ବଡ଼ିବ । ଏହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଆମର କିଭଳି ମାନସିକତା ରହିବା ଦରକାର ? ଦରକାର, ଯେଉଁମାନେ ଭଲରେ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତି, ଯେଉଁମାନେ ଭଲରେ ନାହାନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ନିର୍ଲିପ୍ତ ମନୋଭାବ । ପୁଣି ଯେଉଁମାନେ ଭଲ ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ମାନସିକତା ଏଭଳି ହେବା ଉଚିତ ଯେ, ପ୍ରଯୋଜନ ହେଲେ ସେମାନେ ସମସ୍ତଙ୍କ ସହିତ ଏକତ୍ର କଷ୍ଟଭୋଗ କରିପାରିବେ, ହସ ହସ ମୁଖରେ ଗୋଟିଏ କଥାରେ ସବୁକିଛି ଛାତି ଦେଇ ପାରିବେ । ଏହା କଥାର କଥା ନୁହେଁ । ମନ ଯଦି ଅନ୍ୟ ରକମ ଚାହେଁ ବି,

ସେହି ମନକୁ ସେମାନେ ଦମନ କରିପାରନ୍ତି ଏବଂ ସେମାନେ ତାହା ଲୋକଙ୍କୁ ଦେଖାଇବାକୁ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ସେମାନେ କରନ୍ତି କାରଣ ଭଲ ରହିବା ନେଇ ସେମାନଙ୍କର କୌଣସି ବିଶେଷ ଚାହିଦା ବା ତା ପ୍ରତି ଆସନ୍ତି ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ଏହାର ପାଇଁ ସେମାନେ କାମ କରନ୍ତି, ବିଷୟଟି ସେଉଳି ନୁହେଁ । ଆଉ ସେମାନେ ତାହା କରନ୍ତି ନାହିଁ ବୋଲି ହିଁ, ଯେଉଁ କର୍ମୀମାନେ କଷ୍ଟ ସ୍ଵୀକାର କରି ଦଳର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ମନ ଭିତରୁ କମ୍ପେଡ୍ ବୋଲି ଗ୍ରହଣ କରିପାରନ୍ତି । ପୁଣି ଯେଉଁମାନେ କଷ୍ଟ ସ୍ଵୀକାରକରି କାମ କରିପାରୁଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଯଦି ସେଉଳି ଦୃଢ଼ ପ୍ରତିଜ୍ଞା କମ୍ପେଡ୍ ନହୁଆନ୍ତି, ତାହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ନେତିବାଚକ ଦିଗଗୁଡ଼ିକ ଅଛି, ଦୁର୍ବଳତାର ଦିଗ ଅଛି, ତା ଫଳରେ ଜଣେ ଭଲ କମ୍ପେଡ୍ ମଧ୍ୟ ମଞ୍ଚରେ ମଞ୍ଚରେ ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିପାରେ । ବର୍ତ୍ତମାନ, ଜଣେ ନେତ୍ରସ୍ଵାନୀୟ କମ୍ପେଡ୍ ପ୍ରତି ମୁହଁର୍ଗରେ ଯଦି ତାର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅସୁବିଧା ନେଇ ଅସନ୍ତୋଷ ଦେଖାନ୍ତି, ତାର କେତେ ଅସୁବିଧା, ତାହା ଖାଲି ପ୍ରକାଶ କରିଚାଲନ୍ତି, ତାହେଲେ ଯେଉଁମାନେ ନଖାଇ କାମ କରନ୍ତି ସେମାନେ ମନଭିତରେ ଶକ୍ତି ପାଇବେ କେଉଁଠୁଁ ?

ସୁତରାଂ କାମ କରିବାମାନେ କ’ଣ କିଛି ବକ୍ତା ଦେବା, କେତେ ଗୁଡ଼ିଏ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ମିଶି ପାରିବା ? ଏହାର ଅର୍ଥ କଣ ଭଲ କର୍ମୀ, ବିପ୍ଳବୀ କର୍ମୀ ? ବିପ୍ଳବାମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କଥା ହେଲା, ସେ ପାର୍ଟିର ରାଜନୀତି ଭଲ ବୁଝେ ଏବଂ ସ୍ଵେଚ୍ଛାରେ ଶୁଙ୍ଗଲା ମାନି ଚାଲେ । ସେ ଜାଣେ, କିଭଳି ଶୁଙ୍ଗଲାର ସହିତ ଆଚରଣ କରିବାକୁ ହୁଏ । ନିଜକୁ ସେ ନିଯନ୍ତ୍ରଣ କରିଜାଣେ, ନିଜ ଉପରେ ତାର କଣ୍ଠୋଳ ଅଛି ଏବଂ ସେ ଶୁଙ୍ଗଲା ଅନୁଯାୟୀ କାର୍ଯ୍ୟକରେ ।

ପାର୍ଟିର ଯେତେ ଶକ୍ତି ବୃଦ୍ଧି ହେଉଛି, ସେତେ ଏହା ଆମର ଏକ ପ୍ରଧାନ ସମସ୍ୟା ହୋଇ ଦେଖା ଦେଉଛି । କାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତଭାବେ ପ୍ରତିଟି କମ୍ପେଡ୍ ପ୍ରତି ନଜର ଦେବା ନେବୁଡ଼ ପକ୍ଷରେ କଠିନ ହୋଇ ପଡ଼ିଛି । କଠିନ ଯେ ହେଉଛି, ସେ କଥା ଆମେ ବୁଝୁ । ଦଳ ଯେତେବେଳେ ଛୋଟ ଥାଏ, ଏକ ଛୋଟ ଗୋଷ୍ଠୀଥାଏ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପେଡ୍ ଉପରେ ନଜର ଦିଆଯାଇ ପାରେ । ମାତ୍ର ଦଳ ଯେତେବେଳେ ବଡ଼ ହୋଇଚାଲେ, ସେତେବେଳେ ଯେଉଁମାନେ ଘଟଣାଚକ୍ରରେ ନେବୁଡ଼ର ପାଖାପାଖୁ ବୁଲାବୁଲି କରନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯେତେ ନଜର ପଡ଼େ, ଯେଉଁମାନେ ସବୁ ସମୟରେ ପାଖାପାଖୁ ବୁଲାବୁଲି କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ସେତେଟା ନଜର ପଡ଼େନା । ପୁଣି ଯେଉଁମାନେ ପାଖାପାଖୁ ବୁଲାବୁଲି କରନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ପୂର୍ବରୁ ଯେତେଟା ନଜର ଦେବା ସହଜ ହେଉଥିଲା କାର୍ଯ୍ୟକୁମର ବିଷ୍ଟୁତି ଫଳରେ ଆଜି ତାହା ବି ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ ।

ଏହି କାରଣରୁ ସମସ୍ତ ପରିବେଶଟି ଏଉଳି ହେବା ଦରକାର ଏବଂ ପ୍ରତିଟି ନେତା କର୍ମୀ ଏବଂ
ସଂଗ୍ଠନଙ୍କର କର୍ମ ପ୍ରଣାଳୀ ଏଉଳି ହେବା ଦରକାର ଯଦ୍ୱାରା ଜଣଙ୍କର ଆଚରଣ ଅନ୍ୟ
ଜଣଙ୍କୁ ଶିଖାଇବ, ଜଣଙ୍କର ଶୁଣ୍ଙ୍ଗଳା ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କୁ ଶୁଣ୍ଙ୍ଗଳା ବିଷୟରେ ଭାବିବାକୁ ଶିଖାଇବ ।

ପୁଣି ଅନେକ ସମୟରେ ଦେଖାଯାଏ, ଗୁରୁତର ଆଲୋଚନା ସମୟରେ ଅନେକେ
ଗଞ୍ଜଗୁଡ଼ିବ ଥଣ୍ଡା ପରିହାସ କରନ୍ତି, ଲୟାରିକି କରନ୍ତି । ପରିହାସ ବା ଲୟାରିକି କରିବାର
ଏକ ଅଳଗା ମାନସିକତା ଅଛି, ତାହା ଶୁଣ୍ଙ୍ଗଳାର ଭିତ୍ତିକୁ ଅଳଗା କରିଦିଏ । ଅନେକ
ସମୟରେ ନେତାମାନେ କଥା କହିଲେ, ସମାଲୋଚନା କଲେ ଦେଖାଯାଏ, ଜଣେ
କର୍ମୀ ଆଉ ଜଣେ କର୍ମୀଙ୍କୁ ଚାହିଁ ଆଖ୍ତ ନଚାଏ, ମୁରୁକି ହସେ । ଭାବନା ଚିନ୍ତା ଏଉଳି
ଯେ, କେତେ କଥା ଆଉ ଶୁଣିବୁ, କେତେ ସମାଲୋଚନା ଆଉ ଶୁଣିବୁ, ଅର୍ଥାତ୍
ସମାଲୋଚନା ଏଉଳି କିଛି ନୁହେଁ, ନେତାମାନେ ଏମିତି କହିଥାନ୍ତି । ଏହିଉଳି କର୍ମୀମାନେ
ମଧ୍ୟ କିଛି ଅଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କର ଏହିଉଳି ଆଚରଣ ଆଖ୍ତରେ ଯେତିକି ପଡ଼େ, ସେଥିରୁ
ବୁଝୁଯାଏ ଯେ ମୋର ଆଖ୍ତ ସାମ୍ନାରେ ଯାହା ଘରୁଛି ତାହା ଯଦି ଏଇଯା ହୁଏ, ତାହେଲେ
ବାସ୍ତବରେ ଏହାର ବ୍ୟାପକତା ଆହୁରି ଅନେକ ବେଶୀ । ପୁଣି ଅନେକ ଭାବନ୍ତି, ସେମାନେ
ଅତି ବୁଦ୍ଧିଆ । ସେମାନେ ହୁଏତ ଭାବନ୍ତି ଆତୁଆଳକୁ ଯାଇ ଆଖ୍ତ ମିଟିକା ମାରିଲେ ବା
ସମାଲୋଚନା ସମୟରେ ମୁହଁଚିକୁ ଗମ୍ଭୀର କରି ଚାଲିଗଲେ ସମସ୍ତେ ମନେ କରିବେ
ସେ ଖୁବ୍ ଗୁରୁତ୍ବର ସହିତ ବିଷୟଟିକୁ ନେଲେ । କିନ୍ତୁ ଯେଉଁମାନେ ବୁଝିବା କଥା ସେମାନେ
ବୁଝୁନ୍ତି । ପାର୍ଟି ନେତୃତ୍ବ ଏତେ ଦୁର୍ବଳ ନୁହେଁ । ସେମାନେ ଏସବୁ ବୁଝି ପାରନ୍ତି ।

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ୟୋଗ ହିଁ ଯୌଧ ଉଦ୍ୟୋଗର ବୁନିଆଦ

ମୁଁ ଏହି ସମାଲୋଚନାଗୁଡ଼ିକ କରୁଛି ଏଥିପାଇଁ ଯେ, ଆଜି ଆମେ ଯେଉଁ ଜାଗାରେ
ଆସି ପହଞ୍ଚିଛୁ, ତାହା ଏକ ଉତ୍ତରଣର ସମୟ । ପାର୍ଟି ଯୋର କଦମ୍ବରେ ଆଗେଇ ଯିବା
ଉଳି ଜାଗାକୁ ଆସିଛି । ଆମକୁ ତେଣୁ ପଢ଼ିବାକୁ ହେବ । ଆମର ବହୁତ କର୍ମୀ । ମାତ୍ର
ଅନେକଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍ୟୋଗ ନାହିଁ । ଅନେକ ବଳ ଭରିବା ପାଉନାହାନ୍ତି । ବିପ୍ଳବୀ
କର୍ମୀମାନେ ପରିଷର ମଧ୍ୟରେ ଆଳାପ ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି; ଆଲୋଚନା କରିବାର ଅର୍ଥ
ପରିଷରକୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ସାହାସ ଯୋଗାଇ ଏକତ୍ର କାମରେ ତେଣୁ ପଢ଼ିବା ପାଇଁ,
ଦାୟିତ୍ବ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ । ଆଉ ଗୋଟିଏ ଧରଣର ଆଲୋଚନା ହେଉଛି ତାହେଲା
କାହିଁକି ପାରିବି ନାହିଁ, କେଉଁଥିପାଇଁ ପାରିବି ନାହିଁ, ନପାରିବା ପଛରେ କ’ଣ କ’ଣ
କାରଣ, ବା ଯୁଦ୍ଧ କ’ଣ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ବଡ଼କରି ଦେଖାଇବା ପାଇଁ ଆଲୋଚନା କରିବା ।

ଏହି ଧରଣର ଆଲୋଚନା କର୍ମୀମାନଙ୍କର ଉଦେୟାଗ ନଷ୍ଟ କରେ, କର୍ମ କ୍ଷମତା ମାରି ଦିବ; ସେମାନଙ୍କର ପାର୍ଚି ଜୀବନ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସାମଗ୍ରିକଭାବେ ଯେଉଁ ସମ୍ବାବନା ଗୁଡ଼ିକ ଦେଖାଦିଏ, ତାକୁ ନଷ୍ଟ କରିଦିଏ ।

ତାହେଲେ ଆମମାନଙ୍କର ଆଲୋଚନା ଓ ମିଳାମିଶାର ଉଦେଶ୍ୟ କ'ଣ ହେବ ? କମ୍ପ୍ରେତ୍‌ମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମିଳାମିଶାର ଉଦେଶ୍ୟ ହେଲା, ଆମମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯେଉଁ ଦୂର୍ବଳତା ଅଛି ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦୂରକରି ଆମେ ଯାହା ପାରିବୁନାହିଁ ବୋଲି ଭାବୁଛୁ, ତାହା କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ଯଦି ଆମ ଉପରେ ପଡ଼େ, ତେବେ ସାହାସର ସହ ତାହା ଗୃହଣ କରିବା ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ଆମେ ବସି ଆଡ଼ୁ ମାରୁ ଜଣେ ଅନ୍ୟ ଜଣକୁ ଉପସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ବା ଭୟ ଭାଙ୍ଗିବା ପାଇଁ । ଅନ୍ୟ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଉଦ୍ୟମର ଅଭାବ ରହିଲେ ତାହା ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ଉଦ୍ୟମ ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ପାଇଁ, ଉଦେୟାଗ ଗଢ଼ି ତୋଳିବା ପାଇଁ । ତା' ନହେଲେ ଯୌଥ ଉଦେୟାଗ କଥାଟିର କୌଣସି ଅର୍ଥ ରୁହେନା । ଯୌଥ ଉଦେୟାଗ ମୂଳରେ ଯଦି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦେୟାଗ ନଥାଏ ତେବେ ଯୌଥ ଉଦେୟାଗ ଏକ ଯାନ୍ତିକ ଉଦେୟାଗ ହୋଇଯାଏ, ପ୍ରାଣହାନ ହୋଇଯାଏ । ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଭାବେ ଯିଏ ଯେମିତି ସଚେତନ କର୍ମୀ ହୁଅନ୍ତି, ସେ ବିପ୍ଳବୀ ହୋଇଛନ୍ତି ଅର୍ଥ ସେ ତାର ପରିବେଶକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାକୁ ସାହାସ କରନ୍ତି, ସତ୍ତ ସାହାସ ରଖନ୍ତି । ସେ ବୁଝିଛନ୍ତି, ଜଣେ ସଚେତନ ମଣିଷ ହିସାବରେ ତାଙ୍କୁ ତାଙ୍କର ପରିବେଶ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ, ନୂତନ ରୂପ ଦେବା ପାଇଁ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାକୁ ହେବ । ଏଥିପାଇଁ ସେ କୌଣସି ଆଳ ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ପଳାଇ ଯାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ତାଙ୍କୁ ପରିବେଶ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱ ନେବାକୁ ହେବ । କାରଣ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦେୟାଗ ହିଁ ଯୌଥ ଉଦେୟାଗର ବୁନିଯାଦ । ପ୍ରତିଟି ବିପ୍ଳବୀ କର୍ମୀଙ୍କୁ ହିଁ ଏହିଭଳି ଭାବେ ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ହେବ ।

‘ମୁଁ ସଚେତନ’ ଏଥିପାଇଁ ଯେ ମୁଁ ସଚେତନଭାବେ ନିଜକୁ ଏବଂ ପରିବେଶକୁ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ମୁଁ ଯଦି ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥାଏ, ତାହେଲେ ମୁଁ ସଚେତନ ନୁହେଁ । ଅଭିଧାନର ଭାଷାରେ ହୁଏତ ମୁଁ ଶିଖିତ, ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ; କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ମୁଁ ସଚେତନ ନୁହେଁ । ଜଣେ ସଚେତନ ମଣିଷ ତାର ଉଦେୟାଗ ଛାତି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଜଣେ ସଚେତନ ମଣିଷ ଖାଲି ଆଲୋଚନା କରନ୍ତି ନାହିଁ, ସଚେତନ ମଣିଷର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦାୟିତ୍ୱ ଥାଏ ଏବଂ ସେହି ଦାୟିତ୍ୱ ସେ ନିଷ୍ଠାର ସହିତ ପାଳନ କରନ୍ତି । ଏହି ବିଷୟରେ ସେ କାହାରି ପାଖରେ ଆଳ ଦେଖାଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ, ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ନିଜର ଅସୁରିଧା ବଖାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଲତେଜ କରି ସେ ହାରି ଯାଇପାରନ୍ତି, ପରାକ୍ଷା କରିବା ମଧ୍ୟଦେଇ ସେ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇପାରନ୍ତି । ମାତ୍ର

ତାଙ୍କର ବ୍ୟର୍ଥତାର ସହୁକିଛି ସେ ଦୁନିଆ ସାମ୍ବାରେ ମଥା ଉଚ୍ଚ କରି ରଖୁପାରନ୍ତି । କାରଣ ସେ ପାଞ୍ଜି ଦେଇନାହାନ୍ତି । ସେ ବସି ବସି କେବଳ ଆଲୋଚନା କରୁ ନାହାନ୍ତି । କାହିଁକି କରିପାରି ନାହାନ୍ତି, କେଉଁଥୁ ପାଇଁ କରିପାରି ନାହାନ୍ତି, ଖାଲି ତାର କାରଣ ଖୋଜି ବୁଲି ନାହାନ୍ତି । ସେ ଚେଷ୍ଟା କରିଛନ୍ତି, ଲତେଜ କରିଛନ୍ତି, ଉଦ୍‌ୟୋଗ ନେଇଛନ୍ତି, ତାପରେ ବ୍ୟର୍ଥ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କର ଚିତ୍ତା, ମାନସିକତା ଏହିଭଳି ହେବ । ଆମେ ତ ଦିନେ ବ୍ୟର୍ଥତା ମଧ୍ୟରେ ହିଁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲୁ । ଆପଣମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ବ୍ୟର୍ଥତା ପରେ ବ୍ୟର୍ଥତାର ସମ୍ମାନ ହେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଆହୁରି କେତେ ବ୍ୟର୍ଥତା ଆମକୁ ଅପେକ୍ଷା କରି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ଆମେ ନିଶ୍ଚିତ ଯେ ଆମେ ବିଜୟ ହେବୁ । ଏ ବିଷୟରେ କୌଣସି ସମେହ ନାହିଁ । କାରଣ ଆମେ ସଠିକ୍ । ଆମେ ସଠିକ୍ ରାଷ୍ଟ୍ରାରେ ଚାଲିଛୁ । ପ୍ରତିଟି ବ୍ୟର୍ଥତା ଭିତରୁ ଆମେ ଯଦି ଶିକ୍ଷା ନେଇ ପାରୁ, ଜୟ ଆମର ସୁନିଶ୍ଚିତ । ଏହିଭାବେ ହିଁ ସବୁ ଦେଶରେ ବିପ୍ଳବୀମାନେ ଜୟୀ ହୋଇଛନ୍ତି- ବ୍ୟର୍ଥତା ପରେ ବ୍ୟର୍ଥତା, ପୁଣି ବ୍ୟର୍ଥତା ଏବଂ ତାପରେ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୟ । ଏହି ପ୍ରସଂଗରେ ମାଓ-ସେ-ଡୁଂଙ୍କର ଏକ ବିଖ୍ୟାତ ଉଚ୍ଚ ଅଛି । ସେ କହିଛନ୍ତି, ଇତିହାସରେ ବିପ୍ଳବୀ ଆନ୍ଦୋଳନର ବ୍ୟର୍ଥତାର ହିଁ ବାରମ୍ବାର ପୁନରାବୃତ୍ତି ହେବ ତା ହୋଇ ପାରେନା, କେବେ ବି ତାହା ହେବାକୁ ଦିଆଯାଇ ପାରେନା । ବ୍ୟର୍ଥତାକୁ ଅବଶ୍ୟ ହିଁ ବିଜୟରେ ପରିଣତ କରିବାକୁ ହେବ ।

**ସଠିକ୍ ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵ ଉତ୍ତିରେ ରାଜନୈତିକ ଆନ୍ଦୋଳନ ମଧ୍ୟ ଦେଇ
ବିପ୍ଳବୀ ଚରିତ୍ରର ଗୁଣାବଳୀ ଗଢି ଉଠିପାରେ**

ଦଲେ ମନେ କରନ୍ତି ଯେ, ବିପ୍ଳବୀ ତତ୍ତ୍ଵ ସେମାନଙ୍କର ସଠିକ୍ ମାତ୍ର କର୍ମୀ ତିଆରି କରିବାର ବୋଧ ହୁଏ ଅଲଗା ଉପାୟ ଅଛି । ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଭଳି ଚିନ୍ତାଟି ମୋତେ ଅଭ୍ୟୁତ୍ତ ଲାଗୁଛି । ମୁଁ ସେମାନଙ୍କର କଥା ବୁଝିବା ପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି, କିନ୍ତୁ ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ବିଷୟ ବୁଝି ପାରୁନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ମନେ କରୁଛନ୍ତି ଯେ, ଲେନିନ ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଆଚରଣ ବିଧିଭାବେ କେତେବୁନ୍ଦିଏ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଆମକୁ ଦେଇଯାଇଛନ୍ତି, ସେହି ଆଚରଣଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ଆମେ ମାନି ଚାଲିବା, ତାହେଲେ ଆମେ ରାଜନୀତି ଠିକ୍ ବୁଝି ପାରିବା, ବିଶ୍ଵାସଣ ମଧ୍ୟ ସଠିକ୍ ହେବ ଏବଂ ସବୁ ବିଷୟ ସଠିକ୍ ପଥରେ ଚାଲିବ । ସେମାନେ ବୁଝି ପାରୁ ନାହାନ୍ତି ଯେ, ଏହି ଆଚରଣବିଧିଗୁଡ଼ିକ ବିପ୍ଳବୀ ଚରିତ୍ର ଗଢି ତେଳିବାର ବୁନିଯାଦ କଥା ଠିକ୍, ବିପ୍ଳବୀ ଚରିତ୍ର ଓ କର୍ମୀ ଗଢି ନପାରିଲେ ବିପ୍ଳବ ହେବ ନାହିଁ, ଏ କଥା ମଧ୍ୟ ଠିକ୍, ମାତ୍ର ତା ଉପରେ ବି ଆଉ ଗୋଟିଏ କଥା ଅଛି । ଏହି ଚରିତ୍ର ଓ କର୍ମୀ ଗଢି ଉଠିବ କିଭଳି ? କେହି ଭାବିଲେ ହିଁ, ମନେ କଲେ ହିଁ ବା ମନ୍ଦ ଜପିଲେ

ତାହା ହେବ ? ନା, ସେଥିପାଇଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହି କଥାର ଅର୍ଥ ତାକୁ ବୁଝିବାକୁ ହେବ । ସେ କ’ଣ ଜାଣନ୍ତି ଯେ, ସେ ନିଜେ କେତେ ପ୍ରକାର ବିରୁଦ୍ଧ ଆଚରଣ କରନ୍ତି ? ବିପୂରୀ ଆଚରଣ ବିଧୁର କଥା କହି ସେ କେତେ ପ୍ରକାର ବିରୁଦ୍ଧ ଆଚରଣ କରନ୍ତି ଏବଂ ବିରୁଦ୍ଧ ଆଚରଣ ଯେ କରୁଛନ୍ତି, ବିରୁଦ୍ଧ ମାନସିକତା ଯେ ଲାଜନପାଳନ କରୁଛନ୍ତି ତାହା ବୁଝିବାର କ୍ଷମତା ସେ ଅର୍ଜନ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ଯଦି ସେ ସଠିକ୍ ପଢ଼ିତିରେ ସଂଗ୍ରାମ ମଧ୍ୟଦେଇ ନିଜର ତତ୍ତ୍ଵଗତ ଉପଲବ୍ଧି ଓ ଜ୍ଞାନକୁ ସମୃଦ୍ଧ କରି ନତୋଳନ୍ତି । ଆଉ ବିପୂରୀ ଚରିତ୍ର ଏହି ଗୁଣାବଳୀ ଯଦି ଜାବନରେ ସଠିକ୍ ଭାବେ ଆୟର କରିବାକୁ ହୁଏ, ତାହେଲେ ସଠିକ୍ ବିପୂରୀ ତତ୍ତ୍ଵର ଭିତ୍ତିରେ ନିଷାର ସହିତ ରାଜନୈତିକ ଆୟୋଳନ କଲେ ଯାଇ ଏହି ଗୁଣାବଳୀ ଗତିତିପାରେ । ନହେଲେ, ଆମେ ଖାଲି ମୁହଁରେ ବିପୂରୀ ଚରିତ୍ର ଗୁଣାବଳୀର କଥା କହିବୁ, ବାସ୍ତବରେ ତାହା ଗତି ଉଠିପାରିବ ନାହିଁ ଏବଂ ସେତେବେଳେ ବିପୂରୀ ଆଚରଣ ବିଧ ପାଳନର ପ୍ରଶ୍ନ ବାସ୍ତବରେ ଆଚରଣବାଦାତାରେ ପରିଣତ ହେବ ।

ଆମ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଅନେକ ସମସ୍ୟା । ଯେମିତି କର୍ମୀ ସଂଗ୍ରହ ଏବଂ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରିବାର ସମସ୍ୟା । ଏହି ବିଷୟରେ ଅନେକ କଥା କହିବାର ଅଛି, ଆଜି ସବୁକଥା କହି ପାରିବି ନାହିଁ । ଖାଲି ଏତିକି କହୁଛି ଯେ, ସଠିକ୍ ତତ୍ତ୍ଵ ଆମର ଅଛି, ମାତ୍ର ଆମ ମଧ୍ୟରେ ତିନୋଟି ତୁଟି ଭୟଙ୍କର ଭାବେ ଦେଖୁଛି । ପ୍ରଥମେ ହେଉଛି, ଅନେକଙ୍କର ଅନେକ କ୍ଷମତା ଅଛି, ମାତ୍ର ନିଜର ଗୁଣକୁ ସେମାନେ କାମରେ ଲଗାଉ ନାହାନ୍ତି । କାରଣ ସେମାନେ ପାଳନ କରିପାରିବେ, ତାହା ସେମାନେ ଜାଣନ୍ତି ନାହିଁ, ବା କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହିଭଳି ବିଷୟ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଅନେକ ସମୟରେ ଘଟେ । ମାତ୍ର ଆମର ଉଦ୍‌ୟୋଗ ରହିଲେ, ଚେଷ୍ଟା ଥିଲେ, ଆଜି ଅନ୍ୟାୟ ବା ଭୁଲ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, କାଲି ତାହା ସୁଧୁରିଯିବ । ପୁଣି ସବୁ ମଣିଷ ହିଁ ଅନ୍ୟାୟ ବା ଭୁଲ କରିବ, ଏ କଥା ମନେ କରିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । ମୂଳ ତତ୍ତ୍ଵଗତ ବା ଆଦର୍ଶଗତ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଯେତେବେଳେ କୌଣସି ବିରୋଧ ନାହିଁ, ସେତେବେଳେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କିଛି ନା କିଛି କାର୍ଯ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ, ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍‌ୟୋଗରେ ହିଁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ, ନିଜର ଦାୟିତ୍ବ ନିଜେ ପାଳନ କରନ୍ତୁ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ସେମାନଙ୍କର ଦାୟିତ୍ବ ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି କି ନାହିଁ, ତାହା ହିଁ ମୁଖ୍ୟ କଥା । ଅଥବା ଅନେକ କମ୍ପ୍ୟୁଟରଙ୍କୁ ଦେଖୁଛି ଯେ, ସେମାନେ ନିଜର ନିର୍ବିଷ୍ଟ ଦାୟିତ୍ବ ଗ୍ରହଣ କରୁ ନାହାନ୍ତି ବରଂ ପୁରା ଦଳର ଦାୟିତ୍ବ ନେଇ ହିଁ ସେମାନେ ବେଶୀ ଭାବନ୍ତି । ତାହା ଯଦି ହେବ, ତେବେ

ସେମାନଙ୍କୁ ତ ଆସିମାନଙ୍କ ଜାଗାକୁ ଆସିବା ଦରକାର । ତାହେଲେ ସେମାନଙ୍କ ଜାଗାରେ କିଏ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବ ? ସେ ଜାଗାକୁ ତେବେ ଆମେ ଯାଉଛୁ ? ବର୍ତ୍ତମାନ ଏହି କଥା ଶୁଣି କେହି ତଡ଼କଣାତ୍ କହି ପାରନ୍ତି, ସେ ଯେଉଁ ଜାଗାରେ କାମ କରୁଛନ୍ତି, ସେହି ଜାଗାରେ କାମ କରିବାର ଲୋକ ସେ ନୁହୁନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଜାଗାକୁ ଆମେ ଯାଉ । ସେ ଆମର ଜାଗାକୁ ଆସିବେ । ଏକଥା କହିଲେ ତାର ଏକ ଅର୍ଥ ଅଛି । ନହେଲେ ନିର୍ଦ୍ଧଷ୍ଟ ଦାୟିତ୍ବ ନେଇ କାମ ନ କରିବାର କ'ଣ ଅର୍ଥ ଆଇପାରେ ?

ଆମ ଦଳରେ ପ୍ରତ୍ୟେକ କମ୍ପ୍ରେଟ ହିଁ ଦଳ ପାଖରେ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ରଖୁପାରନ୍ତି । ମାତ୍ର ସେ ନିଜର କାମ ତ ପ୍ରଥମେ କରିବେ । ଅର୍ଥାତ୍ ନିଜର ଦାୟିତ୍ବ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପାଳନ କରିବାଟା ହିଁ ତାଙ୍କ ପାଖରେ ପ୍ରଥମ । ଜଣେ ନିଜ ଦାୟିତ୍ବ ସୁନ୍ଦରଭାବେ ପାଳନ କରୁଛନ୍ତି, ତାପରେ ତାଙ୍କର ଅଭିଜ୍ଞତାରୁ ପାର୍ଟ୍ ପାଖରେ କିଛି ମତାମତ ରଖୁଛନ୍ତି, ପାର୍ଟ୍ଟର ସାଧାରଣ ରାଜନୀତି ଓ ନାତି ସମ୍ପର୍କରେ ସବୁ ସମୟରେ ନାନା ମତାମତ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏଭଳି ଘଟିଲେ କୌଣସି ଆପରି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁଁ ଦେଖୁଛି, ଅନେକେ ପାର୍ଟ୍ଟର କେଉଁ କାମଟା ଠିକ୍ ହେଲା, କେଉଁଟା ଠିକ୍ ହେଲାନାହିଁ, ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ସବୁ ସମୟରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଉଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ନିଜର କୌଣସି ଦାୟିତ୍ବ ଅଛି କି ନାହିଁ ସେ ବ୍ୟାପାରରେ ମୁଣ୍ଡ ଖେଳାଉ ନାହାନ୍ତି । ଅଥବା ପ୍ରତିଟି କର୍ମଜୀବୀ ତ ଏହିଭଳି ଭାବିବା ଉଚିତ, ଯେ, ଯେତିକି ବି ହେଉ, ସାମିତ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଏକ ଦାୟିତ୍ବ ଅଛି । କର୍ମକ୍ଷେତ୍ର ଅଛି । ସେ କର୍ମକ୍ଷେତ୍ରର ଦାୟିତ୍ବ ପାଳନକରି ସେ ନିଜର ଯୋଗ୍ୟତା ପ୍ରମାଣ କରୁଛନ୍ତି । ସେ ଖାଲି ଉପରେ ଉପରେ ବିଚରଣ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଆଉ ଯେଉଁଠାକୁ ଯାଆନ୍ତି ସେଠି ପାର୍ଟ୍ କମ୍ପ୍ରେଟ ମାନଙ୍କ ସହିତ ବା ଯେତେ ବନ୍ଧୁଭାନ୍ଦବ ଯିଏ ଯେଉଁଠି ଅଛନ୍ତି, ସେଠି ଖାଲି ଆଲୋଚନା କରି ଚାଲିବା ହିଁ ତାଙ୍କର କାମ ନୁହେଁ । ଅବଶ୍ୟ ଏହି ଆଲୋଚନା ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଦଳର ଏକ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ସଫଳ ହୋଇ ପାରେ ଯଦି ଯେଉଁମାନଙ୍କ ସହ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କୁ ଏହା ଜରିଆରେ ଦଳ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରନ୍ତି । ଅର୍ଥାତ୍ ଏହିଭଳିଭାବେ ହିଁ ସେ କର୍ମୀ ସଂଗ୍ରହ କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ଦଳ ହିଁ ସେହି ଦାୟିତ୍ବ ତାଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରିଛି, ତାହା ହିଁ ତାଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟ । ମାତ୍ର ପ୍ରକୃତରେ ସେ ତାହା କରୁଛନ୍ତି କି ? ନା, ସେହିଭଳି ଭାବରେ କିଛି କରୁନାହାନ୍ତି । କେବଳ ଆଲୋଚନା କରୁଛନ୍ତି ଏବଂ ସାରା ଦିନ ସେହିଥିରେ ହିଁ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଛନ୍ତି । ଏହାର ଫଳ କ'ଣ ହେଉଛି ? ନେହୁବୁ ଦେଇ ପାରିବା ଭଳି ଏମିତି ଅନେକ ଯୋଗ୍ୟ କର୍ମମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ କ୍ଷମତାର ଅପବ୍ୟୁଷ ହେଉଛି ।

‘ମୁଢ ଭଲ ନାହିଁ, ତେଣୁ କାମ ହୁଏ ନାହିଁ’

ଏହା ବିପ୍ଳବୀ ଶୃଙ୍ଖଳା ବୋଧର ପରିପତ୍ରୀ

ଦ୍ୱିତୀୟତଃ, ବହୁ ଦାୟିତ୍ବଶାଳ କମ୍ପ୍ରେଷ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ ଭଲ କାମ କରନ୍ତି । କାମ ଯଦି କରନ୍ତି, ସୁଦୂର ଭାବରେ ହିଁ କରନ୍ତି । ମାତ୍ର କାମ କରିବେ କି କରିବେ ନାହିଁ, ତାହା ସେମାନଙ୍କର ମୁଢ (ଭଲ ଲାଗିବା-ମନ୍ଦ ଲାଗିବା) ଉପରେ ନିର୍ଭର କରେ ଏବଂ ଦାୟିତ୍ବ ପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦରେ ଥିବା ସତ୍ରେ ମଧ୍ୟ ‘ମୁଢ ଭଲ ନାହିଁ’ ଏହି ମନୋଭାବ ସେମାନେ ଯତ୍ତତ୍ତ୍ଵ ପ୍ରକାଶ ମଧ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି । ସାଧାରଣ କମ୍ପ୍ରେତ୍ମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଦେଖନ୍ତି ଓ ଶୁଣନ୍ତି । ଏମାନେ ଥରେ ହେଲେ ବି ଭାବନ୍ତି ନାହିଁ ଯେ, ଦାୟିତ୍ବପୂର୍ଣ୍ଣ ପଦରେ ଆଜ ଏହି ଧରଣର କଥା କହିଲେ ବା ଆଚରଣ କଲେ ତାହା ସାଧାରଣ କର୍ମମାନଙ୍କ ଉପରେ କି ପ୍ରଭାବ ପକାଇବ ? ସାଧାରଣ କର୍ମମାନେ, ସମାଜରୁ ଯେଉଁମାନଙ୍କ ଚରିତ୍ରରେ ବହୁ ଧୂଳି ମଳି ଜମା ହୁଏ, ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଓ ଆଦୋଳନ ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଉପରେ ଏହି ଧରଣର ଆଚରଣ କେତେ ବଡ଼ ଆୟାତ ହାଣେ- ଏହି କଥାଟି ସେମାନେ ଥରେ ବି ଭାବି ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଏହିପରୁ କମ୍ପ୍ରେତ୍ମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଭଲ କାମ ଦ୍ୱାରା ପାର୍ଟିକୁ ଯେତିକି ସର୍ବସ୍ତ ଦିଅନ୍ତି, ଏହିଭଲି ଅସତର୍କ କଥା ଓ ଆଚରଣ ଦ୍ୱାରା ତା ଠାରୁ ଅନେକ ବେଶୀ କ୍ଷତି ବହୁ ସମୟରେ ସେମାନେ କରି ଦିଅନ୍ତି । ଅଥବା, ଏହି କାର୍ଯ୍ୟ ସେମାନେ ନିଜର ଅଞ୍ଚାତସାରରେ ହିଁ କରନ୍ତି । ପ୍ରକୃତରେ ସେମାନେ ପାର୍ଟିର କ୍ଷତି କରିବାକୁ ଚାହନ୍ତି ନାହିଁ । କାରଣ ସେମାନେ ବିପ୍ଳବର ଆଦର୍ଶରେ ଅନୁପ୍ରାଣିତ ହୋଇ, ମହତ୍ କାର୍ଯ୍ୟର ଆବେଦନରେ ହିଁ ଦଳକୁ ଆସିଛନ୍ତି । ମାତ୍ର ଏହି ସଂୟମ ଚିକକ ସେମାନଙ୍କର ନାହିଁ । ନିଜ ଉପରେ ଏହି କଣ୍ଠୋଳ ସେମାନଙ୍କର ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କର କଷ୍ଟ ହୁଏ, ମାତ୍ର ସେହି ଚିକକୁ ସହ୍ୟ କରିବାର କ୍ଷମତା ସେମାନଙ୍କର ନଥୁଲେ ସାଧାରଣ କର୍ମମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରୁ କଣ ଶିଖିବେ ? କଷ୍ଟ ସ୍ବାକାର କରିବା, ସହ୍ୟ କରିବା ଶିକ୍ଷା ବି ଏକ ବିପ୍ଳବୀ ଶିକ୍ଷା । ବିପ୍ଳବୀ ତ ଏଭଳି ହୋଇନାହିଁ ଯେ, ତାକୁ କୌଣସି ପ୍ରକାର ୫ମେଳା ୫୫୮ ସ୍ବାକାର କରିବାକୁ ହେବନାହିଁ । ଏ ପ୍ରକାର ଏକ ନିର୍ଝଞ୍ଚଟ ପରିସ୍ଥିତି ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଦି ରଖାହୁଁ ତେବେ ଆମେ ବିପ୍ଳବ କରିପାରିବୁ, ତା ନହେଲେ ମୁଁ ବିପ୍ଳବୀ ଆଦୋଳନ କରିପାରିବି ନାହିଁ - ଏହିଭଲି ଚିତ୍ରଦ୍ୱାରା ତ ବିପ୍ଳବ ହୁଏ ନା, ଆଉ ବିପ୍ଳବୀ ମଧ୍ୟ ହୋଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଫଳରେ ଯେକୌଣସି ଅବସ୍ଥା ପାଇଁ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରହିବାକୁ ହେବ । ଏହିଭଲି ଭାବେ ତିଆରି ହେବା ପାଇଁ ସମୟ ଲାଗିପାରେ, ମାତ୍ର ତାଙ୍କୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ହେବ । ଏହି ଚେଷ୍ଟା କରିବା ଅର୍ଥ ଏହା ନୁହେଁ ଯେ, ମୁହଁରେ ଚେଷ୍ଟା କରୁଛି ବୋଲି

କହିବି ଆଉ କାମରେ ଓଳଟା କରିବି । ଏହି ଚେଷ୍ଟା କରିବାର ପ୍ରଥମ ପଦକ୍ଷେପ ଅନ୍ତତଃପକ୍ଷେ ଏହା ହେବ ଯେ, ପ୍ରଥମେ ସେ ଯେଉଁ ଆଚରଣ କରୁଥିଲେ ଯେଉଁ ଭଲିଭାବେ ଯେଉଁ ନା ସେଇଠି ଯେକୌଣସି ମନୋଭାବ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ, ତାହା ବନ୍ଦ କରିଛନ୍ତି । ଅନ୍ତତଃପକ୍ଷେ ଆଉ ତାହା କରୁନାହାନ୍ତି । ତାପରେ ମଧ୍ୟ କରନ୍ତି, ନିଜେ ସେତେବେଳେ ଆଉ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ସେତେବେଳେ କରନ୍ତି, ମାତ୍ର ନେତୃତ୍ୱ ପାଖରେ କରନ୍ତି, ଏଠି ସେଠି ନୁହେଁ । କାରଣ ଯେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ପାର୍ଟିର ଯେକୌଣସି ସ୍ଵରରେ ହେଉ ଏକ ଦ୍ୟାମିତ୍ତଶାଳ ପଦରେ ଅଛନ୍ତି, ସେତେବେଳୟାଏ ଦଳର ସାଧାରଣା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର୍ମୀମାନେ ତାଙ୍କୁ ଠିକ୍ ନେତା ଭଲି ଦେଖନ୍ତି । ଫଳରେ ତାଙ୍କର ଆଚରଣର ପ୍ରଭାବ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଉପରେ ପଡ଼େ । ତେଣୁ ତାଙ୍କ ଭିତରେ କି ଦୂର୍ବଳତା ଅଛି, କି ତୁଟି ରହିଛି ତା ଯଦି ସେ ଜାଣନ୍ତି ତେବେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଉଦ୍ଘାଟିତ କରି ଦୂର କରିବା ପାଇଁ, ତାହା ସେ ଆଲୋଚନାର ବିଷୟ ଭାବେ ଆଣିବେ । ମାତ୍ର ଏଭଳି କମ୍ପ୍ରେତମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନୁହେଁ, ଯେଉଁମାନେ ତାଙ୍କୁ ସାହାୟ୍ୟ ତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ବରଂ ସହାନୁଭୂତି ଦେଖାଇ କ୍ଷତି କରିବେ । ଏ ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରରେ ନେତୃତ୍ୱ ସହିତ, ଉପଯୁକ୍ତ ନେତୃତ୍ୱ ସହିତ ଆଲୋଚନା କରି ବିଷୟଟିକୁ ସମାଧାନ କରିନେବା ହିଁ ଶ୍ରେୟଷ୍ଠର ହେବ ।

ଆଉ ଦଳେ କମ୍ପ୍ରେତ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଦୂଇ ଧରଣର କର୍ମୀ ଅଛନ୍ତି । ଦଳେ ଯେଉଁମାନଙ୍କୁ କୌଣସି କାମ ଦେଇ ଯଦି କୁହାଯାଏ, ଏହା କର- ଯାହା କରିବାକୁ କହିବେ ତାହା କରିବେ । ଆଉ ଦଳେ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କେତେବେଳେ କେତେବେଳେ କରିବେ । ପୁଣି କେତେବେଳେ, ଦୂର, ମୁତ୍ତ ଭଲ ଲାଗୁନାହିଁ କହି ବସି ରହିବେ । ଏହି ସବୁ କର୍ମୀମାନଙ୍କର ବୁଝିବା ଦରକାର ଯେ, ଅନେକ ବିଷୟ ଅଛି ଯାହା ଆମକୁ ଭଲ ଲାଗେନାହିଁ । ମାତ୍ର ଆମକୁ ଭଲ ନଲାଗିଲେ ବି ଆମେ ଯେମିତି ସେମିତି ଆଚରଣ କଲେ ଯୋଗ୍ୟ କର୍ମୀ, ବିପୁଲୀ କର୍ମୀ ତ ଦୂରର କଥା ଜଣେ ସାଧାରଣ ଶୁଣିଲା ପରାୟଣ ରାଜନୈତିକ କର୍ମୀ ହେବା ଆମ ପକ୍ଷରେ ସମ୍ବନ୍ଧ ନୁହେଁ ।

ପଥାର୍ ଭଲପାଇବା ମଣିଷଙ୍କୁ ଉଦାର କରେ, ବଡ଼ କରେ

ପାହସର ପହିତ ଲଭିବା ଶିଖାଏ

ପ୍ରଥମ କଥା ହେଲା, ତତ୍ତ୍ଵ ଭୁଝିବା ଅର୍ଥ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ବଡ଼ ବଡ଼ କଥା ଶିଖିବା ନୁହେଁ । କୌଣସି ତତ୍ତ୍ଵ ଭୁଝିବାର କୌଣସି ମୂଲ୍ୟ ନାହିଁ ଯଦି ଶୁଣିଲା ନଥାଏ । ଯଦି ତାହା କାମ କରିବାକୁ ନଶିଖାଏ । ଯଥାର୍ଥରେ ତତ୍ତ୍ଵ ଭୁଝିବା ଅର୍ଥ, କିଭଳି ସୁଶୁଙ୍କିତ ଆଚରଣ

କରିବାକୁ ହୁଏ ତାହା ଶିଖୁବା । କିଭଳି ଆଚରଣ କରିବାକୁ ହୁଏ ତାହା ଶିଖୁ ନାହାନ୍ତି, ଆଚରଣ କରୁଛନ୍ତି ଓଳଟା, ଆଉ ମନେ କରୁଛନ୍ତି, ଶୁବ୍ର ବଡ ବିଶ୍ୱସ ବୁଝିଛନ୍ତି, ତା କେବେ ହୁଏ କି ? ତାର ଅର୍ଥ ସବୁ ଗୋଲମାଳିଆ କଥା ବୁଝିଛନ୍ତି । ବୁଝିଛନ୍ତି ବୋଲି ଭାବୁଛନ୍ତି, ମାତ୍ର ସବୁ ବାଜେ କଥା ବୁଝିଛନ୍ତି । କିଛି ଶିଖୁ ନାହାନ୍ତି । ଯେତିକି ଠିକ୍ ବୁଝିଛନ୍ତି, ସେତିକି ସଞ୍ଚମୀ ହେବେ, ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ହେବେ, ଆଚରଣରେ ତାହା ପ୍ରକାଶ ପାଇବ, ସେତିକି ଠିକ୍ ଆଚରଣ କରିବେ, ସେତିକି ପରିମିତ ଜ୍ଞାନ ହେବ । ବେଶୀ ବୁଝିବା ଅର୍ଥ ତା ଏହା ଯେ ଜ୍ଞାନ ବେଶୀ ହେବ, ବେଶୀ ସଞ୍ଚମୀ ହେବେ, ନିଜ ଉପରେ ବେଶୀ ନିୟମଣି ଆସିବ, ବେଶୀ ସହ୍ୟ କରିବାର ଶକ୍ତି ଆସିବ । ଏଇଟା ହିଁ ହେଲା ଶିଖୁବାର ଫଳ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ।

ଦିତୀୟତଃ, ଆମ କର୍ମୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ମୁଷ୍ଟିମେଯ ହେଲେ ବି କିଛି କର୍ମୀ ଅଛନ୍ତି, ଯେଉଁମାନେ କଲେକସନ୍ କରିବାକୁ ଗଲେ ଦିପାଦ ଚାଲିବା ପରେ ଆଉ ସେମାନଙ୍କୁ ଭଲ ଲାଗେନା । ସେମାନଙ୍କର ଏହି ଆଚରଣରେ ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ପାଖାପାଖ ଆଆନ୍ତି, ଦିନ-ରାତି କଲେକସନ୍କରି ମୁହଁକୁ ରଚ୍ଛ ଉଠିଗଲେ ବି କୁହନ୍ତି ଆମେ କରିବୁ ସେମାନଙ୍କର ମଧ୍ୟ ଉତ୍ସାହ ନଷ୍ଟ ହୋଇପାରେ । ଏମାନଙ୍କ ଉପରେ ଯଦି ନେତୃତ୍ବର ସର୍ବଦା ନଜର ନରୁହେ, ଗାଇତାନ୍ ନଥାଏ, ଏମାନଙ୍କ ବିପୁଲୀ ଚରିତ୍ରରେ ଯଦି ଏକ ବୁନିଯାଦ ନଥାଏ, ତାହେଲେ କ'ଣ ହେବ ? ଦିନ କେତୋଟି କରିବା ପରେ ଦେଖାଯିବ, ଦୁଇ ମନ୍ତ୍ର କଲେକସନ୍ କରୁଛନ୍ତି ଆଉ ତିନି ମନ୍ତ୍ର ସେମାନେ ଆତ୍ମ ଦେଉଛନ୍ତି । ସେମାନଙ୍କର ପଢ଼ିରହି କାମ କରିବାର ମନୋଭାବ ନାହିଁ, ଦୃଢ ପ୍ରତିଜ୍ଞା ନାହିଁ । ଦେଖାଯାଏ ସଂଖ୍ୟାରେ ଶୁବ୍ର କମ ହେଲେ ମଧ୍ୟ ଏହି ସବୁ କର୍ମୀମାନେ କିଛି ସମୟ କଲେ ତ ଦୁଇ ମନ୍ତ୍ର ମଇଦାନ୍ କିମ୍ବା ପାର୍କରେ ଯାଇ ବସନ୍ତ, ପୁଅ ଝିଅମାନେ ଗଜଗୁଜବ କରନ୍ତି, ଭଲ । ମାତ୍ର କାମ ସମୟରେ ପାର୍କରେ ଯାଇ ବସିବାର ଦେଖିଲେ ମିଜାଜ୍ ଖରାପ ହୋଇଯାଏ । କାମ ପକାଇ ରଖୁ ପାର୍କରେ କାହିଁକି ? କାମ କର, ତାପରେ ପାର୍କରେ ବସ, ଯେତେ ଜାହା ବସ, କିଏ ଆପରି କରୁଛି ? ଦାୟିତ୍ବ ବହନ କର, ତାପରେ ପାର୍କରେ ବସ, ଗଜଗୁଜବ କର । ପୁଅ ଝିଅମାନେ ପରଷ୍ପର ସହିତ ଗଜଗୁଜବ କରିବାକୁ ଭଲ ପାଆନ୍ତି, ତା ତ ଭଲ । ମାତ୍ର କାମ ପକେଇ ରଖୁ, କାମ ପାଇଁ ଦେଇ ତାହେବ କାହିଁକି ? ଅଥତ ଦେଖୁଛି, ସମସ୍ତଙ୍କ ଆତୁଆଳରେ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗାଯୋଗ ହୋଇଯାଏ । କେହି କିଛି ଜାଣି ପାରୁନାହିଁ । କିନ୍ତୁ କିଭଳି ଭାବେ ଦୁଇ ଜଣଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆପଏଷ୍ଟମେଣ୍ଟ୍ ହୋଇଯାଏ । ପୁଣି ସେହି ସମୟରେ କାମ ଥୁଲେ, ତାହା ପାଇଁ ଦେବା ପାଇଁ ଠିକ୍ ସେହି

ସମୟରେ ଦେହଟା ବି ଖରାପ ହୋଇଯାଏ । କହିଛି ? ନା, ଆଉ ଜଣଙ୍କ ସହିତ ଦେଖା କରିବା ଦରକାର । ଦେଖା କରିବାର ଦରକାର ଯଦି ହୁଏ, ସେଥିପାଇଁ ଦେହଟା ଖରାପ କରିବା ଦରକାର କ’ଣ ? ସିଧା କୁହ ଯେ, ମୋର ଦେଖା କରିବା ଦରକାର, ପାର୍କ ଯିବି । ନା, ଦେହ ଖରାପ ! ଏହା ଦ୍ୱାରା ଚରିତ୍ର ଅଧୀପତନ ହୁଏ । ଯେଉଁ ମଣିଷ ଯାହା ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା ତାହା ସେ ହୋଇପାରେ ନାହିଁ । ଗୋପନୀୟତାର ଆଶ୍ରୟ ନେବା ଫଳରେ ତାର ଚରିତ୍ର ସବୁକିଛି ଯେ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ତା ନୁହେଁ, କିନ୍ତୁ ସେ ଯାହା ହୋଇପାରିଥାନ୍ତା, ତା ହୋଇପାରେ ନାହିଁ, ଅନେକ କ୍ଷତି ହୋଇଯାଏ । ଏହି ଜିନିଷ ଚଳିବ ନାହିଁ । କେହି ତ ପରସ୍ଵରର ଭଲ ପାଇବାକୁ ବାଧା ଦେଉନାହିଁ । ସିଧାସଲଖ ଓ ସାହସର ସହିତ ମଣିଷ ଭଳି ତାକୁ ଗ୍ରହଣକର । ତା ଦ୍ୱାରା ତୁମେ ଆହୁରି ଦାୟିତ୍ବବାନ ହେବ, ଆହୁରି ବଡ ହେବ, ଆହୁରି ଆନନ୍ଦିତ ହେବ । ମାତ୍ର ଏହିଭଳିଭାବେ ନନ୍ଦେଇ ପାରିଲେ କ’ଣ ହୁଏ ? ତାହା କେହି ଭଲ ଆଖିରେ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ । ଏପରିକି ଯେଉଁମାନେ କମ୍ପେଟ, ଯେଉଁମାନେ ତାର କମ୍ପେଟ ଲନ୍ ଆର୍ମସ । ଯେଉଁମାନେ ତାପାଇଁ ଏକା ସାଙ୍ଗରେ ଜୀବନ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ଶ୍ରୀଦା ଚକ୍ରରେ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ ।

ପରସ୍ଵରର ସମ୍ପର୍କ ଯେଉଁଠି କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଦାୟିତ୍ବ ଭୁଲାଇ ଦିଏ, ବାଜେ ଆଳ ଦେଖାଇବାକୁ ଶିଖାଏ, ଦାୟିତ୍ବହାନ ଆଚରଣ କରିବାକୁ ଶିଖାଏ, ତାହା କଣ ସୁମ୍ଭୁ ସମ୍ପର୍କ ? ନା, ଅସୁମ୍ଭୁ ସମ୍ପର୍କ ? ତାହା କ’ଣ ମଣିଷର ସମ୍ପର୍କ ? ତାହା ତ କୀଟପତଙ୍ଗର ସମ୍ପର୍କ ? ମଣିଷର ସମ୍ପର୍କ ମଣିଷକୁ ଆହୁରି ଉନ୍ନତ କରିବ । ଭଲ ପାଇବା ଯଦି ଥାଏ ତାହା ମଣିଷକୁ ଉଦାର କରିବ, ମହତ କରିବ, ଭଣ୍ଟାମାରୁ ମୁକ୍ତ କରିବ, ସାହସ ଦେବ, ଚରିତ୍ର ଦେବ, ସହଜ ବିଷୟକୁ ସହଜ ଭାବେ ଗ୍ରହଣ କରିବାକୁ ଶିଖାଇବ ।

ବିପୂର କରିବାକୁ ହେଲେ ଦରକାର ମୁଶ୍କୁଳ ଆଚରଣ,

ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍‌ୟୋଗ, ତେଜ ଏବଂ ନେତୃତ୍ବ ଦେବା

ଓ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଗ୍ରହଣ କରିବାର କ୍ଷମତା

ତେଣୁ ଯେଉଁ କଥାଟି କହୁଥିଲି, କର୍ମୀ ମିଳିବା ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଉପୟୁକ୍ତ ଭାବେ ତିଆରି କରିବା, ଏହା ଏକ ସମସ୍ୟା । ନେତାମାନଙ୍କୁ ଏହି ଦିଗ ପ୍ରତି ନଜର ଦେବାକୁ ହେବ । ସାଧାରଣ କର୍ମୀମାନେ ମଧ୍ୟ କେତେବେଳେ ବି ଉଷ୍ଣଜ୍ଵଳ ଆଚରଣକୁ ପ୍ରଶ୍ନ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ । ଯେଉଁ ସଂଗଠନରେ ଶୁଙ୍ଗଲା ନାହିଁ, ତାହା ଯଦି ୧୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକଙ୍କର ବି ସଂଗଠନ ହୁଏ, ତାହା ହୁଏ ମାଛ ହାଟ, ସେଥିରେ ଦେଶର କିଛି ଭଲ ହୁଏ ନାହିଁ । ସେମାନେ କୌଣସି ଦିନ ବିପୂର କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ଆପଣମାନେ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଜମା କରି ମଧ୍ୟ ଯଦି ଏହିଭଳି ଥାନ୍ତି, ତା' ହେଲେ ବିପୁଲ ଆପଣମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ହେବନାହିଁ, ମୁଁ ଏହା ଲେଖୁ ଦେଇପାରେ । ବିପୁଲରୀ ଦଳ ୧୦ ଲକ୍ଷ ଲୋକରୁ କମ୍ ନେଇ, ଏପରିକି ଏକ ଲକ୍ଷ ଲୋକନେଇ ବିପୁଲ କରିପାରିବ ବୋଲି ମୋର ବିଶ୍ୱାସ । ଯଦି ସେହି ଦଳ ସୁଶୃଙ୍ଖଳ ହୁଏ, ତାର ପ୍ରତିଟି କର୍ମୀ ଶୃଙ୍ଖଳା ପରାଯଣ ହୁଅନ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍‌ଦେୟାଗ ଥାଏ, ବିପୁଲରୀ ସୁଲଭ ଆଚରଣ ଥାଏ, ତେଜ ଥାଏ ଓ ନେତୃତ୍ୱ ଦେବାର କ୍ଷମତା ଥାଏ । ସେମାନେ ରିଷ୍ଟ ନେଇ ପାରନ୍ତି, କାମ କରିବାର ଝୁଙ୍କ ଥାଏ, କୌଣସି ଅବସ୍ଥାରେ ହିଁ ସେମାନେ ଦିଗହରା ହୁଅନ୍ତି ନାହିଁ ଏବଂ ସବୁ ଅବସ୍ଥାରେ ଚ୍ୟାଲେଞ୍ଜ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ରାଜନୀତି ଦିଗରୁ, ତ୍ଭୁ ଦିଗରୁ, ଶରୀର ଓ ମନ ଦିଗରୁ ସେମାନେ ନିଜକୁ ତିଆରି କରିଛନ୍ତି । ଦଳର ପ୍ରତ୍ୟେକଟି କର୍ମୀ ଯଦି ଏହିଭଳି ହୁଅନ୍ତି, ତାହେଲେ ଏକ ଲକ୍ଷ କର୍ମୀର ପାର୍ଟ ଭାରତବର୍ଷରେ ବିପୁଲ ଜୟମୁକ୍ତ କରିପାରିବେ । ଏହି ଦିଗକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ ଆପଣମାନଙ୍କୁ ଭାବିବାକୁ ହେବ ।

ଆପଣମାନେ ବୁଝିପାରୁଛନ୍ତି, ମୁଁ ଆମ ନିଜ ଦଳକୁ ସମାଲୋଚନା କରୁଛି । ଏଠି ମୋର ସମାଲୋଚନାର ଲକ୍ଷ୍ୟ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଦଳ ନୁହେଁ । ମୋର ଦୁଃଖିତା କ'ଣ ନେଇ, କ'ଣ ଆମର କରିବା ଉଚିତ, ତାହା ମୁଁ କହିଲି । ପ୍ରତିଟି କର୍ମୀ ହିଁ ଏହା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଉଚିତ । ଯଦି ସେମାନେ ଗ୍ରହଣ ନକରନ୍ତି, ତାହେଲେ ମାଛ ହାଟ ହେବ, ବିପୁଲ ହେବ ନାହିଁ । ଶୋଇ ଶୋଇ ବିପୁଲ କରାଯାଏ ନାହିଁ । ବିପୁଲର ପ୍ରତିଟି ମଣିଷ ହେବେ ସତେତନ, ସକ୍ରିୟ ଓ ସୁଶୃଙ୍ଖଳ । ନଭେଯର ବିପୁଲର ଶିକ୍ଷା ଆଲୋଚନା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ଏହା ଅନେକଙ୍କ ନିକଟରେ ପ୍ରସଙ୍ଗ ବାହାରେ ବୋଲି ମନେ ହୋଇପାରେ । ମାତ୍ର ଆଜି ଆମ ନିକଟରେ ଏହା ହିଁ ନଭେଯର ବିପୁଲର ଶିକ୍ଷା । କାରଣ ନଭେଯର ବିପୁଲ ଯେଉଁ ବିପୁଲମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରିଥିଲା ସେମାନେ ତିଲାତାଲା ନଥୁଲେ, ଭଣ୍ଡ ନଥୁଲେ । ଏସବୁ ନେଇ ନଭେଯର ବିପୁଲ କରିବା ସମ୍ଭବ ହୋଇନାହିଁ । ଯେଉଁମାନେ ନଭେଯର ବିପୁଲ କରିଛନ୍ତି, ସେମାନେ ଯେକୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିର ମୁକାବିଲା କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଥିଲେ । ସେମାନେ ଭଲ ପାଇବା, ନରନାରୀର ସମ୍ପର୍କକୁ ବିପୁଲ ଅପେକ୍ଷା, ଦଳ ଅପେକ୍ଷା ବତ ସ୍ଥାନ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ଆମେ ମଧ୍ୟ ବକ୍ତୃତାରେ ଦେଉନା, ଆଲୋଚନା ସମୟରେ ଦେଉନା, କିନ୍ତୁ କାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆଚରଣରେ ଦେଉ, ବ୍ୟବହାର କରୁ ସେହିଭଳି । ଫଳରେ ଦାନ୍ତିଭାନ ଆମେ ହୋଇପାରୁନା, ଆମର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦ୍‌ଦେୟାଗ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ।

ତେଣୁ ଆପଣମାନଙ୍କ ସମ୍ବୂଧରେ ମୋର ବକ୍ତ୍ଵ୍ୟ, କର୍ମୀ ତିଆରି କରିବା, ଶୃଙ୍ଖଳା ଶିଖାଇବା ଓ ରକ୍ଷା କରିବା ଆମର ବର୍ତ୍ତମାନ ଖୁବ୍ ଦରକାର । ଆଜି ଆମେ ଭାରତବର୍ଷ ରାଜନୀତିରେ ଛୋଟ ହେଲେ ମଧ୍ୟ, ଏକ ବିଶିଷ୍ଟ ସ୍ଥାନ ଅଧିକାର କରିଛୁ । ମାତ୍ର ଆଜି ଆମ ସମ୍ବୂଧରେ ସବୁଠାରୁ ବଡ ଜଗତୀ ବିଷୟ ଦେଖାଦେଇଛି ଶୃଙ୍ଖଳା, କର୍ମପଦ୍ଧତି ଓ କର୍ମୀମାନଙ୍କୁ ତିଆରି କରିବା ପ୍ରଶ୍ନଟି । ନହେଲେ ଏତେସବୁ ଭଲ ବିଶ୍ଵେଷଣ ଓ ସଠିକ୍ ରାଜନୀତି ନେଇ ମଧ୍ୟ ଆମେ ଆଉ ଆଗେଇ ଯାଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ପ୍ରାରମ୍ଭରେ ଅତି ଅଛି ଲୋକନେଇ ଯେଉଁ କଦମ୍ବରେ ଆଜି ଏତେ ଦୂର ଆଗେଇ ଆସିଲୁ, ତାର ତୁଳନାରେ ଏତେ ବେଶୀ ଲୋକନେଇ ଯେଉଁ କଦମ୍ବରେ ଆଗେଇବା ଦରକାର, ସେହି କଦମ୍ବରେ ଆମେ ଆଗେଇ ପାରିବୁ ନାହିଁ । ଅଥବା ବାନ୍ଧବ ଅବସ୍ଥା ଯାହା, ଆମେ ଯୋର କଦମ୍ବରେ ଆଗେଇ ଯାଇପାରୁ । ନକଳି ପ୍ରଗତିଶାଳମାନେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ୁଛନ୍ତି ଏବଂ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଏବେ ବି ପୁରା ଆସର ଜମାଇ ପାରିନାହିଁ । ବିପ୍ଳବୀମାନଙ୍କର କଦମ୍ବ କଦମ୍ବରେ ଆଗେଇବାର ଏହାହିଁ ସୁବର୍ଣ୍ଣ ସୁଯୋଗ । ମାତ୍ର ଏହି ଭାବରେ ଆଗେଇବାକୁ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ଵ ଏବଂ ରାଜନୀତି ଦରକାର । ତା ସହିତ ଦରକାର ଶୃଙ୍ଖଳା, ବିପ୍ଳବୀ କର୍ମପଦ୍ଧତି, କର୍ମୀମାନଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଉଦେୟାଗ । ଚରିତ୍ର ଏବଂ କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାର ଅଦମ୍ୟ ସ୍ଥହା । ଏତିକି କହି ଆଜି ଶେଷ କରୁଛି ।

ଇନ୍ଦ୍ରି/ବ୍ ଜିଦ୍ବାଦ

ମହାନ୍ ନତେଯର ବିପ୍ଳବ ଜିଦ୍ବାଦ

ଏସ୍.ସ୍କୁ.ସି.ଆଇ (କମ୍ପ୍ୟୁନିଷ୍ଟ) ଜିଦ୍ବାଦ